

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ

ΤΟΜΟΣ ΙΒ'. — 31 Δεκεμβρίου 1915. — ΤΕΥΧΟΣ Δ'.

ΣΤΑΧΥΟΛΟΓΙΑ ΕΚ ΚΩΔΙΚΩΝ ΤΟΥ ΒΑΤΑΒΙΚΟΥ ΛΟΥΓΔΟΥΝΟΥ

Ἡ Πανεπιστημιακὴ βιβλιοθήκη τοῦ βαταβικοῦ Λουγδούνου (Leyde) κέκτηται ἱκανὸν ἀριθμὸν ἑλληνικῶν κωδίκων, τοῦτο μὲν γεγραμμένων κατὰ τοὺς βυζαντιακοὺς καὶ κατόπιν χρόνους ὑπὸ Ἑλλήνων, τοῦτο δ' ἐκγεγραμμένων ἐνίοτε ὑπὸ Ὀλλανδῶν φιλαλόγων, οἱοὶ ἰδίως ὁ Dousa, ὁ Voss, ὁ Scaliger, ὁ Vulcanius, ὧν αἱ βιβλιοθήκαι περιήλθον εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ἐκεῖνο. Δυστυχῶς πλὴν παλαιότερων καταλόγων, ὅπως ἀνεπαρκῶν¹, μόνον τοῦ τμήματος τῶν 31 εἰς τὸν Βουλκάνιον ἀνηκόντων ποτὲ κωδίκων καὶ τῶν τοῦ Σκαλιγέρου ἐδημοσιεύθησαν κατάλογοι νεώτεροι², τὰ δὲ λοιπὰ τμήματα δέονται ἀπεξεργασίας, ὅπως ἡ περὶ αὐτῶν γνῶσις συμβαδίσῃ πρὸς τὰς σημερινὰς ἀνάγκας τῆς ἐπιστήμης.

¹ *Catalogus librorum tam impressorum quam manuscriptorum bibliothecae publicae Universitatis. Ἐν Λουγδούνῳ Βαταβῶν. 1716. — Catalogus manuscriptorum codicum... Isaaci Vossii concinnatus a Paulo Colomerio. Ἐν Ἀμβούργῳ. 1729. — J. Geel Catalogus librorum manuscriptorum qui inde ab anno 1741 bibliothecae Lugduno-Batavae accesserunt. 1852. — Πρὸς. L. Müller Die Universitäts-Bibliothek in Leiden in teils Neue Jahrbücher für Philologie Τόμ. 95. σ. 340 κ. ε. — Gardthausen Sammlungen und Cataloge griechischer Handschriften. Ἐν Δεσίφζ. 1903.*

² *P. C. Molhuysen Bibliotheca Universitatis Leidensis. Codices manuscripti. I. Codices Vulcaniani. Ἐν Λουγδούνῳ Βαταβῶν. 1910. Ἐξεδόθη δὲ καὶ νέος κατάλογος τῶν κωδίκων Σκαλιγέρου. Ἄλλ' ἀμφοτέροι δὲν μοι εἶνε ἐνταῦθα προσίτοι ἐπὶ τοῦ παρόντος, καὶ ἀγνοῶ κατὰ πόσον τυχὸν δὴν συμπίπτουσιν τινε τῶν ἐμῶν σημειωμάτων πρὸς τὰς ἐν τοῖς καταλόγοις ἐκείναις περιγραφάς.*

Διὸ δὲν θεωρῶ περιττὸν νὰ δημοσιεύσω ἐνταῦθα περιγραφὰς τινὰς καὶ ἀποσπάσματα κωδίκων τῆς βιβλιοθήκης ἐκείνης, μελετηθέντων καὶ σταχυολογηθέντων ὑπ' ἐμοῦ τὸν Ἀπριλίον καὶ Μάιον τοῦ 1876, ὅτε διέτριψα ἐν Leyde, ἀσχοληθεὶς κυρίως περὶ τὴν ἀντιγραφὴν τοῦ εἰτα ὑπ' ἐμοῦ ἐκδοθέντος *Κατὰ Καλλιμάχον καὶ Χρυσόροδον ἐρωτικοῦ διηγήματος*¹.

A'.

Cod. Vulcani. 8. χαρτ., αἰῶνος ις' τελευτῶντος καὶ ιζ' ἀρχομένου.

Ὁ κώδιξ οὗτος προέρχεται, καθ' ἃ ἅπαντες οἱ φέροντες τὸ ὄνομα Vulcanius, ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἐν Λουγδούνῳ καθηγητοῦ τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων Bonaventura de Smeel, ὅστις τὸ οἰκογενειακὸν τοῦτο ὄνομα, συνώνυμον τῷ γερμανικῷ Schmidt, ἐξελατίνισεν εἰς τὸ Vulcanius κατὰ τὸ γνωστὸν ἔθος τῶν ξένων φιλολόγων τῶν ἀρχαιότερων χρόνων τῶν ἐξελληνιζόντων ἢ ἐκλατινιζόντων τὸ ὄνομα αὐτῶν. Περιέχει δὲ ὁ κώδιξ ἀντιγεγραμμένα κείμενα τοῦ *Βίωνος, Μόσχου, Θεοκρίτου* κτλ. μετὰ λατινικῆς μεταφράσεως. Περιλαμβάνεται δ' ἐν αὐτῷ καὶ τὸ ἑλληνικὸν κείμενον τοῦ «Ἐγκωμίου εἰς τὴν θάλασσαν» τοῦ πατριάρχου *Γρηγορίου τοῦ Κυπρίου* μετὰ λατινικῶν σημειώσεων καὶ ἐρμηνειῶν, ὅπερ ὁ Ὁλλανδὸς καθηγητὴς περιέλαβεν εἰς τὰ ὑπ' αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς ἐρμηνευόμενα κείμενα.

Ἐν λογιῶριφ, λατινιστὶ γεγραμμένῳ καὶ προτασσομένῳ τοῦ κειμένου τούτου, ἐξηγεῖ τοὺς λόγους, δι' οἷς, ἐπὶ εἰκασαστίαν τὰ ἑλληνικὰ γράμματα διδάσκων, ἐπέσθη νὰ διδάξῃ πλὴν τῶν τέως διδασκομένων κλασικῶν συγγραφέων καὶ τὸ βυζαντιακὸν ἐκεῖνο πόνημα. Καὶ δὴ λέγει, ὅτι μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐρμηνείας τῶν ἡσιοδείων ἐπῶν, quam jam statuissem Paroemias graecas rogatu nonnullorum philo-
λόγων quibus ego quantum in mihi est gratificari studeo, interpretari, dedissemque negotium bibliopolis ut earum exemplaria e mercatu Francfordtensi adferrent, non abs re factu-

Collection de Romans grecs en langue vulgaire et en vers. Ἐν Περσιῶσις. 1880 σ. 1-109.

rus mihi sum visus, si interea graecum aliquem libellum vobis praelegerem quem ante librariorum e nundinis illis reditum absolvere possem. Venit itaque mihi in mentem Gregorius Cyprius cujus orationem De laudibus maris ante annos cum meis in Aristotelis de mundo scholiis excudi curaram¹; quem quidem cum ob doctrinam elegantiam aliasque causas quas aliquando publice explicabo tum vero ob brevitatem praesigne deligendum duxi.

Ἐπονται τινες βιογραφικαὶ εἰδήσεις περὶ τοῦ Γρηγορίου Κυπρίου, καὶ εἶτα προστίθησιν, ὅτι τῶν ἔργων τοῦ πατριάρχου οὐδὲν εἶνε ἐκδο-
 μένον πλὴν τούτου τοῦ Ἐγκωμίου, ὑπερ αὐτὸς ἐξέδωκε πρῶτος, ἀνετυπώθη δ' ἐν Παρισίοις ὑπὸ τοῦ Φρειδερίκου Morellus (Morel) πρὸ τριετίας, ἦτοι τῷ 1597. Ἐκ τῆς εἰδήσεως ταύτης ἐξάγεται, ὅτι τὸ λογιόδιον τοῦτο ἐξεφωνήθη καὶ τὸ Ἐγκώμιον τοῦ Γεωργίου Κυπρίου ἠρμηνεύθη εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Vulcanius τῷ 1600, ὅτε πράγματι εἶχε παρέλθει σχεδὸν εἰκοσαετία ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς δι-
 δασκαλίας τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ὑπ' αὐτοῦ, γεννηθέντος μὲν ἐν Brügge τῷ 1538, διορισθέντος δὲ καθηγητοῦ ἐν Λουγδούνῳ τῷ 1578 καὶ ἀρξαμένου τῆς διδασκαλίας τῷ 1581, θανόντος δὲ τῷ 1614. Καταστρέφων δὲ τὸν λόγον ὁ Vulcanius λέγει περὶ τοῦ Γρηγορίου Κυπρίου Reliqua praeclari hujus auctoris scripta, Orationes nimirum, *Χορεία*, Epistolae et aureus plane *περὶ εὐσεβείας*, liber apud nos neque quod sciam in Europa apud alium ullum exstant. Stilus auctoris est plane Atticus adeo ut hac parte cum veteribus illis Graecis scriptoribus merite conferri possit, doctrina et inventionem non paucis proferri.

¹ Ἐν τέλει τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐκδόσεως τῆς συγγραφῆς τοῦ Ἀριστοτέλους *Περὶ Κόσμου* προσήρτηται «Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Γρηγορίου τοῦ Κυπρίου Ἐγκώμιον εἰς τὴν θάλασσαν εἰκὼν εἰς τὴν τοῦ (sic) καθόλου τοῦ θάπτος φύσιν. Lugduni Batavorum. Ex officina Plantiniana apud Franciscum Raphelengium. MDXCI. Εἰς 16ον ἐκ σ. 23. Ἐν τῷ αὐτῷ δὲ τεύχει συμπεριλαμβάνονται, ἀφιερωμένα εἰς τὸν Ἑρρίκον Στέφανον ὑπὸ τοῦ Bonaventura Vulcanius ὡς ἀντιδώρον, «Πύλου Σιλαντιάρχου εἰς τὰ ἐν Πυθίοις θεορμὰ ἡμιάμβια δίμετρα καταληκτικὰ» ἐν σ. 13 κ. ε., περὶ ὧν λέγει ὁ ἐκδότης πρὸς τὸν Ἑρρίκον Στέφανον quod in Anthologia epigrammatum graecorum pessime ab aliquo typographiae tuae habitum (neque enim adeo crassum ἀμάρτημα in religiosam tuam diligentiam cadere potest) a me restitutum et brevibus aliquot notis Emanuelis, nisi fallor. Chrysolorae, illustratum, tuo nomini inscripsi.

Ἐν τῷ λατινικῷ τούτῳ λογιδρίῳ ὁ Vulcanius ποιῆται μνείαν κώδικός τινος, ἐξ οὗ ἀντεγράφη προφανῶς τὸ Ἑγκώμιον θαλάσσης. Εἶνε δ' οὗτος ὁ λουγδουνικός Bibl. publ. 49, εἰς τῶν πληρεστάτων, ἐν οἷς περιέχονται τὰ ἔργα τοῦ Γρηγορίου Κυπρίου. Σώζεται δ' ἐν τῇ αὐτῇ βιβλιοθήκῃ καὶ τὸ ἑλληνικὸν ἀντίγραφον, ἐξ οὗ ἐγενεῖν ἢ στοιχειοθέτησις τῆς ἐκδόσεως τοῦ Ἑγκωμίου (Cod. Bonav. 17, περὶ οὗ ἴδε κατωτέρω) καὶ τοῦ αὐτοῦ λατινικῆ μεταφράσις ἐν Cod. Bonav. 30.

Τὸ Ἑγκώμιον τῆς θαλάσσης δὲν εἶνε ἡ μόνη βυζαντιακὴ συγγραφὴ, περὶ ἣν ἠσχολήθη καὶ ἦν ἐξέδωκεν ὁ Vulcanius¹. Μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων ἤδη πρὸ τοῦ ἐν Λουγδούνῳ διορισμοῦ, εἶτι ἐν Ἰσπανίᾳ διατριβῶν, εἶχε μεταφράσει λατινιστὶ τοῦ Νικολάου Καβάσιλα τὴν ἐξ ἑπτὰ βιβλίων συγγραφὴν Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, ἣτις τέως ἦτο ἀνεκδότος ἐν τε τῷ πρωτοτύπῳ καὶ ἐν λατινικῇ μεταφράσει². Ταύτης, μετὰ τὸν Vulcanius εἶτι ἀνεκδότου μεινάσης, μόνον τῷ 1626 ἐξέδωκέ τινα ἀποσπάσματα ὁ Πέτρος Ἀρκοῦδιος³, μετὰ μικρότατον δὲ χρόνον μικρὸν μὲν μέρος ὁ *A. Jahn* τῷ 1843⁴, τὸ δὲ ὅλον πρῶτος ὁ *W. Gass*⁵, ἐξ οὗ παρέλαθεν εἶτα ὁ *Migne*⁶.

B'.

Cod. Vulcan. 17, χαρτ. εἰς φύλλον, αἰῶνος ις' καὶ ις', φ. 81.

1 (φ. 1^α). «Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου πατριάρχου **Κωνσταντινουπόλεως** κυρίου **Γεωργίου τοῦ Κυπρίου** διηγήσεως μερικῆς λόγος τὰ καθ' ἑαυτὸν περιέχων».

¹ Ἰδε ἀντιγραφὴν τῶν ἐκδόσεων αὐτοῦ παρὰ τῷ *Jächer Gelehrten - Lexicon* ἐν λ. — Πρὸς *Niceron Mémoires pour servir à l'histoire des hommes illustres* σ. 13 κ. ε.

² Ἰδε *Illustris academia Lugd. Batava id est Virorum clarissimorum Icones, Elogia ac vitae*. Ἐν Λουγδούνῳ. 1613 (βιβλίον ἄνευ ἀριθμώσεως τῶν σελίδων), ὅπου ἐν τῇ βιογραφίᾳ τοῦ Bonaventura ἀνιχνιώσκομεν καὶ τὰς *Praeterea Nicolai Cabasilae Methonensis Episcopi Orationes VII, de vita in Christo antea neque Graece neque latine a quoque editas, Latine vertit, qui liber postea inspiciendus theologo cuidam datus, una cum versione intercedit.*

³ *De concordia ecclesiae occidentalis et orientalis*. Ἐν Παρισίοις. 1626 σ. 180 κ. ε.

⁴ *Theologische Studien und Kritiken* Τόμ. 15' (1843) σ. 729 κ. ε.

⁵ *Die Mystik des Nikolaus Kabasilas vom Leben in Christo*. Ἐν Greifswald. 1849.

⁶ *Patrologia graeca* Τόμ. PN' σ. 493 κ. ε.

2 (φ. 5^α). Τοῦ αὐτοῦ «Ἐγκώμιον εἰς τὴν θάλασσαν».

3 (φ. 9). «Ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ λογιωτάτου *Μανουὴλ Χρυσολωρᾶ*».

Εἶνε ἢ πρὸς τὸν Ἰωάννη Παλαιολόγον ἢ ἐκδοθεῖσα ὑπὸ τοῦ *Lambecius* μετὰ τοῦ Κωδικοῦ ἐν Παρισίοις τῷ 1655, ὅπου ἐξεδόθησαν καὶ αἱ ἐνταῦθα ὑπ' ἀρ. 4 καὶ 5 ἐπιστολαὶ τοῦ Χρυσολωρᾶ. Ἴδε καὶ κατωτέρω Γ' καὶ Σ'.

4 (φ. 25^β) «*Μανουὴλ Χρυσολωρᾶς Ἰωάννη Χρυσολωρᾶ χαίρειν*».

Ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ αὐτόθι. Ἴδε καὶ κατωτέρω Γ' καὶ Σ'.

5 (φ. 27^β) «*Μανουὴλ Χρυσολωρᾶς Δημητρίῳ Χρυσολωρᾶ ἀνδρῶν ἀρίστῳ καὶ περιφανεστάτῳ χαίρειν*».

Ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ αὐτόθι. Ἴδε καὶ κατωτέρω Γ' καὶ Σ'.

6 (φ. 30^α). «Ἐκ τοῦ αὐτοῦ Περὶ τῆς ἀλώσεως Κωνσταντινουπόλεως».

Ἄρχ. Καὶ ταύτην δὲ σεμνὴν πόλιν τὴν βασιλεύουσαν. Τέλ. καὶ πρὸς τὴν ἀρχαίαν γενέσθαι κατάστασιν.

7 (φ. 31^α). «Ἐκ τοῦ αὐτοῦ Ἐπαινος τοῦ μεγάλου λογιωτάτου».

Ἄρχ. Κίνδυνος εἶχε τοὺς λόγους. Τέλ. πρὸς οὐδένα καταδέχεσθαι σύγκρισιν.

8 (φ. 31^β). «Ἐκ *itinerario Benjamini Tudelensis* Ario Montano interprete».

9 (φ. 34^α). «Ἐκ τοῦ Βασιλικοῦ λόγου *Γρηγορίου τοῦ Κυπρίου*».

10 (φ. 34^α). «Ἐκ τῶν *Προκοπίου* Περὶ κτισμάτων Κωνσταντινουπόλεως. Περὶ τοῦ νεῶ Ἁγίας Σοφίας».

11 (φ. 38^α). «*Διαθήκη Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου*. Μετεγρᾶφη ἐκ τοῦ ἀρχετύπου τοῦ συγκειμένου ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ Ναζιανζοῦ».

12 (φ. 41^α) Ἀποσπάσματα ἐπιστολῶν.

Ἐν τῷ μεταξὺ φύλλα ἄγραφα.

13 (φ. 46^α). Τάξις προκαθεδρίας μητροπολιτῶν.

Τὸ φ. 61 ἄγραφον.

14 (φ. 62^α). «**Γλαρίωνος μοναχοῦ τοῦ Βερωναίου** Λόγος διαλεκτικὸς περὶ ἄρτου μυστικῶ τῶν Ἑλλήνων καὶ ἀζύμου τῶν Λατίνων».

15 (φ. 66^α). «**Βιβλὸς ἱερά** ἐκ γραφῶν συντεθεῖσα τοῖς ἀναγινώσκουσιν αὐτὴν φ. πόνως (γρ. φιλοπόνως). Βιβλίον καλούμενον **Θησαυρός**».

16 (φ. 70^α). **Μαξίμου ἀρχidiaκόνου Ἀλεξανδρείας** δύο ἐπιστολαί.

17 (φ. 72^α). Διάφοροι γραφαὶ εἰς **Σενέκαν** ἐκ τινος κώδικος.

18 (φ. 74^α). «**Λεξικὸν θεολογικὸν ἦτοι βιβλικόν**».

Ἔπονται ἐν φ. 80 καὶ 81 ἄσημά τινα.

Ἐν φ. 70^β ἡ ἔξης σημείωσις: *Ad calcem libri titulus: Γεωργίου λογοθέτου Ἀκροπολίτου χρονικόν, ὡς ἐν συνόψει τῶν ἐν ἱστέροις:*

Τὸ παρὸν ἀντίγραφον ἐγράφη ἐκ τῆς βιβλίου Γεωργίου Καντακουζηνοῦ υἱοῦ Ἀντωνίου Καντακουζηνοῦ τοῦ ἐν Γαλατῇ εὐρισκομένου τοῦ καὶ τὸν Ἰωάννην Ζωναρᾶν δώσαντος εἰς τυπογραφίαν πρότερον.

Μετεγράφη χειρὶ Θεοδοσίου Ζυγομαλά Ναυπλίου δικαιοφύλακος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκκλησίας τοῦ πατριαρχείου κατὰ τὸ ἀφηζ' ἀξιώσει σπουδαίου ἀνδρός κυρίου Γεωργίου Δουζιάδου μηνὶ Ὀκτωβρίῳ ιε' Ἰνδικτιῶνος ια'.

Περὶ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Ἀντωνίου καὶ τοῦ Γεωργίου Καντακουζηνοῦ, ἐξ ἧς μετεγράφη ὑπὸ τοῦ Θεοδοσίου Ζυγομαλά ὁ κώδιξ τοῦ Ἀκροπολίτου, ἴδε *Crusius Turcograecia*, σ. 203, *Richard Förster De antiquitatibus et libris manuscriptis Constantinopolitanis*. Ἐν Rostock. 1877 σ. 12 καὶ *Legrand Notice biographique sur Jean et Théodose Zygomalas*. Ἐν Παρίσισι. 1889 σ. 152. Ὁ δὲ Γεώργιος Δουζιάδης ἦτο υἱὸς τοῦ ὀνομαστοῦ Ὀλλανδοῦ φιλολόγου καὶ ἱστορικοῦ τοῦ ιε' αἰῶνος Ἰωάννου Douza, ὡς μετεγράφετο λατινιστὶ τὸ πατριον αὐτοῦ ὄνομα van der Does. Ὁ Γεώργιος Δούζας ἦτο ἀνὴρ λόγιος, μεταβάς δ' εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐγνωρίσθη μετὰ τοῦ Θεοδοσίου Ζυγομαλά καὶ τοῦ Γεωργίου Καντακουζηνοῦ καὶ συνέλεξεν ἱκανοὺς ἑλληνικοὺς κώδικας, περιελθόντας εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Λουγδούνου. Ἴδε περὶ αὐτῶν *Catalogus librorum quos Geo. Douza Constantinopoli secum advexit*. Haer. Comitis. 1598 Πρὸς *H. Omont Martin Crusius, George Douza et Théodose Zygomalas ἐν Revue des études grecques* Τόμ. I' (1897) σ. 61

κ. ἐ. Μεταξὺ δὲ τῶν Ἑλλήνων, πρὸς οὓς περιήλθεν ὁ Δούζας εἰς σχέ-
σιν κατὰ τὴν ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἀποδημίαν, ὑπῆρξε καὶ ὁ ἀρχιδιάκονος
Ἀλεξανδρείας Μάξιμος, οὗ ἐπιστολαὶ πρὸς τὸν Ζακύνθιον Διονύσιον
Κατηλιανὸν ἐξεδόθησαν ὑπὸ τοῦ *Lami* ἐν ταῖς *Deliciae Eruditorum*
(Ἐν Φλωρεντία. 1740). Οὗτος δ' ἔγραψε καὶ τὰς δύο ἐν τῇ ὑπ' ὄψιν
ἡμῶν κώδικι περιλαμβανομένας ἐν φ. 70^α - 71^β ἐπιστολάς πρὸς τὸν
Γεώργιον Δούζαν, αἷ ἐκδίδομεν ἐνταῦθα.

α'

Γεωργίω τῷ λογιωτάτῳ καὶ σπουδαιωτάτῳ ἀνδρὶ καὶ ἐλλογίμῳ τῷ
Δούζῳ Μάξιμος ἀρχιδιάκονος τῆς τῶν Ἀλεξανδρέων μεγάλης ἐκκλη-
σίας εὐ πράττειν πάντοτε.

Ἐπειδὴ με πολλάκις ἀξίωσας, λογιωτάτῃ μου κύριε Γεώργιε, δοῦ-
ναί σοι τὰς εἰς τὴν Πεντάτευχον τοῦ μακαρίου Μωϋσέως μερικὰς τινὰς 5
ὀμιλίαις τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου τοῦ ἀπο-
στολικοῦ θρόνου Ἀλεξανδρείας τοῦ μεγάλου τύποις ὅσον οὐδέπω κατὰ
σὴν ὑπόσχεσιν ἐκδώσοντι, εἶξα πρὸς τὴν σὴν αἴτησιν, τὸ κοινῇ συμφέ-
ρον (ἐπεὶ καὶ σοὶ γε τούτου μέλει) καὶ μὴ τὸ ἴδιον κηδόμενος. Ἄγος 10
γὰρ ἡγοῦμαι καὶ γὰρ τοιοῦτους κεκρύφθαι θησαυροὺς καὶ μὴ εἰς πάν-
τας ὀδεῦσαι τὰγαθόν. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῷ πάντων κηδεμόνι Χριστῷ
τοῦτό γε μέλειν οἶμαι, μὴ ὑπὸ τὸν μόδιον τιθέναι κελεύοντι τὸ φῶς,
ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν καὶ λάμπειν πᾶσι ταῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ, οὐχ ἦττον
δὲ τῷ ἀποστόλῳ Παύλῳ, μὴ τῷ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ καὶ τὸ τοῦ ἑτέρου ἕκα- 15
στον κελεύοντι ζητεῖν. Ἐγὼ τοι καὶ τὸν τὸ τάλαντον λαβόντα καὶ κατὰ
γῆν κρύψαντα εἰς τὸ πῶρ τὸ αἰώνιον ἀποπέμπει κολάζεσθαι ὁ Σω-
τήρ. Τούτου δὴ χάριν, ἐν Κυρίῳ περιπόθητε, εἰδωκά σοι ταυτάς,
μηδὲν τι παρὰ σοῦ λαθὼν, ἀμαρτίαν καὶ τοῦτο ἡγούμενος τὸ θεῖα
πωλεῖν. Θεῖα γὰρ τῷ ὄντι καλοῖμην ἂν εἰκότως ἔγωγε τὰς ὀμιλίαις 20
ταύτας, ἅτε θείου ἀνδρὸς ἀπηχήμεντα καὶ τὰ πάλαι σκιωδῶς ῥηθέντα
παρὰ τῷ προφήτῃ ἐκκαλυπτούσας θεῖα μυστήρια· ἀλλὰ καὶ τῷ κάλ-
λει τῶν λόγων καὶ τῷ ὄψει τῶν ἐννοιῶν τοσούτῳ ὑπερακοντίζει τὰ
ἑαυτοῦ λοιπὰ συγγράμματα, πλείονα ὄντα γε ἀριθμοῦ ὅσῳ ταῦτα τῶν
λοιπῶν συγγραφέων. Διὸ δὴ ὀφείλεις, ἀδελφέ κύριε Γεώργιε, τούτων 25
περὶ πολλὴν φροντίδα καταβαλεῖν, ὥστε τυπωθῆναι. Ἐξεῖς δὲ παρὰ τε
ἀνδράσιν ἀρετὴν ἀνδρὸς κρίνειν ἐπισταμένοις κλέος οὐρανόμενης καὶ

4. δοῦναι 11. ἄλλα 12. τοῦτο 17. ταύτας 20. σκιωδῶς 26. ἐπιστα-
μένων.

πρὸς θεοῦ τὸν ἑκατονταπλάσιον μισθὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ μελλούσῃ· οὗ τὸ ἔλεος εἶη σοῦ τῇ εὐλαθείᾳ. Πρώτη ἐπὶ δέκα Πυανεψιδῶνος τοῦ ἀρκυῖ ἔτους τῆς ἐνσάρχου οἰκονομίας Χριστοῦ. Ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Ἄποστελεῖς δὲ ἡμῖν ἐκ τῶν θεολογικῶν καὶ ποιητικῶν βιβλίων τῶν ἀρχαίων θεολόγων καὶ ποιητῶν, εἴ καὶ μὴ πάντα, ἀλλὰ γούν τὰ καλύτερα πάντως.

β'

Γεωργίῳ τῷ λογιωτάτῳ καὶ χρησιμωτάτῳ ἀνδρὶ τῷ Δούξῃ τοῦ Ἰωάννου θείαν ἀγαθῶν ἐπίδοσιν Μάξιμος ἀρχιδιάκονος Ἀλεξανδρείας.

Ἴδού σοι μετὰ τὰς θείας ἐκείνας ὁμιλίας τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας τοῦ μεγάλου καὶ ταυτασί τὰς 3 ἐπιστολάς Ἰωάννου τοῦ Ζωναρᾶ δέδωκα, ἀδελφεῖ ἐν Χριστῷ κύριε Γεώργιε, τύποις καὶ τχύτας ἐκδώσονται εἰς τὸ κοινῇ συμφέρον, ἀξιολόγους καὶ θεολογικάς οὔσας ἔτι μάλιστα. Μεθ' ἧς δὴ ἐπιστολάς καὶ ὁμιλίας ἔξεις καὶ ἄλλα ἅττα συγγράμματα ἐλλογίμων ἀνδρῶν καὶ παλαιῶν εἴτ' οὖν ἀρχαίων θεολόγων, Ἀθανασίου, φημί, καὶ Κυρίλλου καὶ 10 δὴ καὶ Χρυσοστόμου, εἰ πρόθυμος ἐπὶ τούτοις φανείης τυκῶσαι. Ἐρωμένη διατελείῃ σου ἡ ἱερὰ κεφαλὴ, φίλταθ' ἐταίρων, ἐν ἔτων πολλῶν περιόδοις. Ἀμήν. λα' Πυανεψιδῶνος τοῦ 57^{ου} ἔτους κοσμογενεσίας. Ἐν Γαλατῆ.

Μικρὰς διορθώσεως δεόμεναί καὶ αἱ ὁμιλίαι καὶ δὴ καὶ αἱ ἐπιστο- 15 λαι, ποιήσουσιν αὐτόθι τῶν σπουδαίων οἱ δόκιμοι, ἐπεὶ ἔγωγε οὐκ ἐπεφθάκειν ποιῆσαι, κατεπειγομένου σου.

Γ'.

Cod. Vulcan. 30, χαρτ., αἰῶνος ιζ'.

Περιέχει δοκίμιον λατινικῆς μετὰ πολλῶν διορθώσεων καὶ διασβεσμάτων μεταφράσεως τῶν ἐν τῷ ἀνωτέρῳ κώδικι Vulcan. 17 (B') τριῶν ἐπιστολῶν τοῦ **Μανουήλ Χρυσολωρᾶ** πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Ἰωάννην Παλαιολόγον καὶ τοὺς ἀδελφοὺς Ἰωάννην καὶ Δημήτριον Χρυσολωρᾶν ὡς καὶ μέρος τῆς πρὸς τὸν Πάλλαντα.

Ἴδε περὶ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Χρυσολωρᾶ ἀνωτέρῳ ἐν τοῖς περὶ τοῦ κώδικος B' καὶ κατωτέρῳ ἐν τοῖς περὶ κώδικος Vulcan. 95 (Γ').

1. χρησιμωτάτῳ

Cod. Vulcan. 56, χαρτ., αἰῶνος ιε', φ. 8, σελίδων 152 καὶ ἄλλων φύλλων ἀσελιδοῦτων.

1 (φ. 1^α). **Συμειῶν Σήθ** τὰ κατὰ Σταφανίτην καὶ Ἰχνηλάτην.

Μέρος μόνον ἀτελές. Ἄρχ. Ὁ τῶν Ἰνδῶν βασιλεὺς Ἀβεσσαλώμ. Τέλ. ἡ πλοῦτον καὶ δόξαν ἀφαιροθέντι καὶ τοῖς τοιοῦτοις· ὁ γὰρ Ἰχνηλάτης ἐκ πολλῆς ἤδη συνετώτατος....

2 (φ. 4^β). Πίναξ τῶν ἐν τῷ βιβλίῳ περιεχομένων.

Γέγραπται ἐκ κιναβάρεως καὶ ἔχει ὡδε· Ἀγαθίου ἡγήτορος τὸ παρὸν βιβλίον ἔχει λόγους ἱστορικοὺς τῆς βασιλείας Ἰουστινιανοῦ τοῦ βασιλέως ε'. Προκοπίου ἡγήτορος περὶ τῶν κλισμάτων τοῦ αὐτοῦ βασιλέως τόμους ε'. Κωνσταντίνου βασιλέως τοῦ Πορφυρογεννήτου περὶ τῶν θεμάτων. Ποιήματα τινὰ τοῦ ἐν φιλοσόφοις Βλεμμύδου. Εὐχαὶ καὶ κανὼν τοῦ ἁγίου ἐλαίου. Ὁ ἁγιασμός καθ' ἕκαστον μῆνα καὶ ἐπιστολὴ Ἰπποκράτους πρὸς Πτολεμαῖον βασιλέα Αἰγύπτου καὶ παλμικὸν τοῦ ὄλου σώματος τοῦ ἀνθρώπου. Τὰ ἐν τῷ πίνακι τούτῳ περιεχόμενα, ἀναφερόμενα εἰς τὸ δεύτερον μέρος τοῦ κώδικος, τὸ ἀπὸ σελίδος 1 ἀρχόμενον (ἀρ. 8 κ, ε.) σώζεται καὶ νῦν πλὴν τῆς ἱστορικῆς βίβλου τοῦ Ἀγαθίου.

3 (φ. 5^β). Βραχεῖαι σημειώσεις, ἐν αἷς μία περὶ ἐκλείψεως σελήνης.

4 (φ. 5^β). Ποίημα ἱαμβικὸν ἀνεπίγραφον.

Ἄρχ. [Δ]ίδω σκεπασθεὶς ὡς Μωσῆς πάλαι πέτρας
προσγίνομαί σοι, πάτερ, ἐξ ὀπισθίων
.... οὐδ' ἱερεῦσι συμφωνεῖν τῆς αἰσχύνης.

5 (φ. 5^β). «Ἰπποκράτῃ Γαληνοῦ» Συνταγή.

6 (φ. 6^α). «Ψῆφος γεγονυῖα παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κυροῦ **Μιχαὴλ τοῦ Χούμνου** περὶ γαμικοῦ συναλλάγματος τοῦ καὶ ὑποκειμένου. Τὸ δὲ διάγραμμα ἔχει οὕτως».

Ἔπονται τὰδε· Ἀνδρόνικος ἔχει θυγατέρα **Μαρίαν**, ἀφ' ἑτέρου γένους **Νικηφόρος** ἔχει ἀδελφὸν **Ἰωάννην**. **Κωνσταντῖνος** υἱὸς **Νικηφόρου**. Ἄννα θυγάτηρ **Ἰωάννου**. **Καλὴ** θυγάτηρ τῆς Ἄννης. Προλαβὼν δ' Ἀνδρόνικος ἔλαβεν εἰς γυναῖκα τὴν **Καλὴν**. Ζητεῖται οὖν εἰ

χοή και τὴν Μαρίαν συναφθῆναι ἀνδρὶ τῷ Κωνσταντίνῳ θεῖῳ ὄντι ἀπὸ πρωτεξαδέλφης τῆς Καλῆς. Φησὶν οὖν ὁ τόμος· πατέρα και υἱὸν δύο πρωτεξαδέλφαις λέγει μὴ ἀφίλειν συνάπτεσθαι, πατέρα δὲ και θυγατέρα συναφθῆναι θεῖῳ και ἀπὸ πρώτης εξαδέλφης ἀνεπιῶ οὐ κωλύει κατὰ τὴν τοῦ ὑποδείχθέντος μοι διαγράμματος περίληψιν τοῦ ὕψους ἔχοντος.

(Ἐπεται τὸ διάγραμμα).

Πλὴν ὅτεο ἀπέδραμε τὸν ἑμὸν λογισμὸν οὐκ ἀποκρύβομαι· δόξαιεν ἂν τισὶν ἐξ εὐλόγων λόγων διὰ τὴν Μαρίαν πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς τὸν Ἀνδρόνικον ἑνὸς και πρώτου βαθμοῦ ἔστι διὰ τὸ τὴν περὶ τῶν κεκωλυμένων γάμων νεαρὰν τὴν ἐν τῷ κη' βιβλίῳ ἐν τῇ ἀπαριθμήσει τῶν βαθμῶν τοῦτο εἰσάγειν ὅτι ὅσαι γενέσεις, τοσοῦτοι και βαθμοί. Ὁ υἱὸς μου πόσου μοι βαθμοῦ ἔστιν; Ἐρεῖς ὅτι πρώτου. Ἐγὼ ἐγέννησα τὸν υἱὸν μου. Ἴδου μία γέννησις ἕνα βαθμὸν ἀπέτέλεσεν. Ἄια ταῦτα εἰποι τις ἔκτον εἶναι τὸν βαθμὸν τοῦ παρόντος συναλλαγματος. Ὁ δὲ ἐναντίος τούτοις λόγοις ἔρει πρῶτον μὲν ὅτι κυρίως οἱ βαθμοὶ ἐπὶ τοῦ ἐκ συγγενείας γάμου ἀριθμοῦνται και οὕτως τὸ κεκωλυμένον ἢ ἐπιτετραμμένον εὐρίσκειται· ἔνθα ἐκ μιᾶς ὀρίξης και ἑνὸς αἰτίου φρέντες ἄνθρωποι ἀριθμοῦνται πόσου πρὸς ἀλλήλους τυγχάνουσι βαθμοῦ. Οὕτω γὰρ και ἡ περὶ βαθμῶν συγγενείας νεαρὰ τὸ ἀριθμεῖν διδάσκουσα τοὺς βαθμοὺς παραγγέλλει δεῖν ἀνιέναι ἐπὶ τὸ τῆς συγγενείας αἴτιον πρόσωπον κάκειθεν κατιόντας ἀριθμεῖν κατὰ τὰς γενέσεις και τοὺς βαθμοὺς. Καὶ ταῦτα μὲν διδάσκει τοὺς ἀπὸ συγγενείας κεκωλυμένους ἀπαγγέλλουσα. Ἐπὶ δὲ τῆς ἀγχιστείας ὀρίτὰ πρόσωπα τὰ κεκωλυμένα λέγει, βαθμῶν δὲ οὐ ποιεῖται λόγον και ὅτι κατὰ ἀκρίβειαν βαθμῶν λόγος ἐπὶ τῆς ἀγχιστείας οὐκ ἔστι τοσοῦτος· ὁ και ἄλλοθεν διαγνώσκει δυνάμεθα ἐπὶ τῶν διὰ τὴν ἐξ αἵματος συγγενείας κεκωλυμένων γάμων μέχρι και αὐτοῦ τοῦ ἔκτου βαθμοῦ ἐπεκτείνεται ὀρίτως ἢ κώλυσις και οἷα ἂν εἴποις πρόσωπα συγγενικὰ τῷ ἔκτῳ βαθμῷ ἀλισκόμενα, κεκωλυμένους και ἐκθεσμος ὁ τούτων γάμος. Ἐπὶ δὲ τῆς ἀγχιστείας ὁ τόμος κωλύει δύο ἀδελφούς εἰς δύο πρώτας εξαδέλφαις. Καὶ εἰσὶν αἱ ἐξαδέλφαι πρὸς ἀλλήλας τετάρτου βαθμοῦ, οἱ ἀδελφοὶ δευτέρου πρὸς ἀλλήλους, ἰδὸν βαθμοὶ ἐξ και κωλύονται. Ἀλλὰ θεῖος και ἀνεπιῶς, τρίτου πρὸς ἀλλήλους ὄντες βαθμοῦ, θεῖα και ἀνεπιῶ ἐξ ἑτέρου γένους τρίτου και αὐταῖς οὖσαις βαθμοῦ συνάπτονται και ἔστιν ὁ τῶν ἀμφοτέρων τῶν γενῶν βαθμῶν ἀριθμὸς ἕκτος. Ἔστι δὲ οὐ βασιλικὸς μόνον ὄρισμός τὸ ἀμεμπτον τῷ γάμῳ τούτῳ ἐπιψηφίζόμενος, ἀλλὰ και αυτοδική ση-

μείωσις. Λοιπὸν ἐκ τούτων συνάγεται τὸ μὴ ὑφείλειν κωλύεσθαι ἐπὶ τῆς ἀγχιστείας τὰ μὴ ἀπὸ κανόνος ἢ νόμου ἢ τόμου ἢ ἄλλης ἐκκλησιαστικῆς πρῆφου κωλυθέντα πρόσωπα. Διὰ τοῦτο εἰ τὸ παρὸν συνάλλαγμα εἶδον, οὐκ ἄρ' διέσπασα ἢ ἄθεσμον ἔκρινα. Τοιαύτη ἢ ἐμὴ ἀπόκρισις.

7 (φ. 7^α). Ἀριθμητικαὶ πλινθίδες.

Δι' αὐτῶν εὐρίσκειται διὰ προσθέσεως τὸ αὐτὸ πάντοτε ἐξεχόμενον, ἦτοι οἱ ἀριθμοὶ ιε', λδ', ξε', ροε'.

8 (φ. 1-15). «**Προκοπίου ῥήτορος** περὶ τῶν κτισμάτων Ἰουστινιανοῦ τοῦ βασιλέως».

Μετὰ τὸ τέλος τῆς συγγραφῆς ταύτης ὁ κώδιξ ἦτο ἀσελιδωτὸς τῇ 1876.

9. «**Τοῦ δσιωτάτου ἐν μοναχοῖς ἱερωτάτου καὶ φιλοσοφωτάτου κυρίου Νικηφόρου τοῦ Βλεμμύδου**».

α') «**Τοῦ Βλεμμύδου Στίχοι** πολιτικοὶ ὅτε ὁ μαθητὴς αὐτοῦ ὁ Ῥωμανὸς ἀθέσμως καὶ ἀνοσίους διαβολὰς ἐκίνησε κατ' αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλέα τὸν ἅγιον ὁ δὲ οὐ προσέσχεν αὐταῖς».

Ἐν τῇ ᾠδῇ Σημ. λ. τὸν αἰοίδιμον βασιλέα Ἰωάννην τὸν Λουκά.

Ἄρχ. Ἦδειν καὶ πρότερον καλῶς, ἐκ τῶν προτέρων ἦδειν.

Τέλ. ἡλίου τοῦ κατ' αἰσθησὶν πολλαῖς κυκλοφορίαις.

Καταλαμβάνει ἐνδεκά σελίδας.— β') «**Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν μονὴν τῶν Σωσάνδρων στίχοι ἥρωικοί**».

Ἄρχ. Τόνδε νεῶν μεγεθύντατον αἴγλη παμφανόωντα.

Καταλαμβάνει δύο σελίδας καὶ ἡμίσειον.— γ') «**Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν μονὴν στίχοι ἱαμβεῖοι**». Στίχοι 110.

Ἄρχ. Τί βασιλεύς εἶσιν ἐκμαθεῖν θέλων

καὶ γνῶσιν εὐρεῖν βασιλικῆς ἀξίας.

— δ') «**Τοῦ αὐτοῦ Στίχοι εἰς τὸν ἅγιον Δημήτριον ἐν τῷ κατὰ Θεσσαλονίκην ναῶ αὐτοῦ προεκφωνηθέντες τῆς ἀναγνώσεως τοῦ μαρτυρίου αὐτοῦ**». Στίχοι 70.— ε') «**Τοῦ αὐτοῦ Ἀκολουθία εἰς τὸν ἅγιον Γρηγόριον τὸν Θεολόγον**». Σύγκειται ἐκ σελίδων ἐννέα καὶ ἡμισείας.

10. «**Ἠδυχρόνου τοῦ ἐν τῇ θηριακῇ σκευασία**».

11. «**Τοῦ σοφωτάτου βασιλέως Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου περὶ τῶν θεμάτων**».

Σύγκειται ἐκ σελίδων εἴκοσι καὶ ἑπτὰ.

12. «**Ὁ ἀγιασμός καθ' ἕκαστον μῆνα ψαλλόμενος**».

13. «Ἀρχὴ τοῦ ἁγίου ἐλαίου».

Ἐν τῇ φά· «Στιχηρὰ ἤχος δ'. Ἐδωκας σημείωσιν, ψαλλόμενα ἐν ἁγίῳ ἐλαίῳ ἐσπέρας».

14. «Ἐπιστολὴ Ἰπποκράτους πρὸς τὸν βασιλέα Αἰγύπτου Πτολεμαῖον».

15. «Μηηνολόγιον ἱατρικὸν πάνυ ὠφέλιμον πεπειραμένον καὶ καλόν».

Ἄρχ. Μηνί Σεπτεμβρίῳ, χολή μέλαινα κυριεύει.

16. Συντάγαί.

17. «Ἐπίγραμμα ἐπὶ τῇ τάφῳ τοῦ Δυρραχίου Νικήτα καὶ τοῦ ἀνεψιῦ αὐτοῦ Λέοντος τοῦ Τζερνίκου ἐγγύς αὐτοῦ κειμένου».

Ἄρχ. Οἱ κατάγοντες ἐκ μιᾶς ἡζουχίας.

Ἐξέδωκα ἐν τῇ Νέῃ Ἑλληνομνήμονι Τόμ. Α' (1904) σ. 240 κ. ἐ.

18. Τρία ἐπιγράμματα, τάδε·

Ἄν εἰς γῆρας, ἄνθρωπε, ἐξωρον φθάσης,
ἂν ὑπεραρκεῖς ἄκρον εὐδαιμονίας,
θανάτου τὴν κύλικα πῆς ὡς ἔδωρ,
εἶτα τύμβον τρίπηχυν καὶ χοῦν προβαίνης.

Ἄν οὐρανοῦς, ἄνθρωπε, καὶ νέφη φθάσης,
ἂν γὰρ ὑψωθεῖς γῆς ὄρους τε καὶ βάσεις,
ἀλλ' οὖν τάφον τρίπηχυν οὐχ ὑπερφύγης.

Γένος βροτῶν θανάτου νικῶμενον
δίδωσι Χριστὸς λύσιν τὴν αἰώνιαν.

19. «Ἀνθρώπου ἡλικίαι εἰσὶν ἑπτὰ».

Ἄτελές ἐν ὀλίγοις στίχοις.

Ε'.

Cod. Vulcan. 93, χαρτ. εἰς 8^{ορ}, αἰῶνος ιε', φ. 389

1 (φ. 1^ο). Συμεῶν Σηθ «Τὰ κατὰ Στεφανίτην καὶ Ἰγνηλάτην».

Τοῦ κειμένου προηγούνται τάδε·

Τὴν βίβλον ταύτην Περζοῦ ἐποτὲ ἔσχεν.

Ἡδονῆς ἀνάπλευ τὰ τῆδε σκόπει,

λόγοι σοφιστῶν μετασχηματισθέντες.

Τὸ παρὸν βιβλίον ἐγράφη κατασκευῇ ὅτι καὶ πλείστων ἔχων ἐντός· καὶ γὰρ τοῖς ἀπλουτέροις μῦθοι μὲν λογισθήσονται καὶ ὕθλοι καὶ πρὸς οὐδὲν θνήσιμοι ἐφοδιάζονται· τοῖς δὲ βουνεχέσι καὶ ἐχεμύθοις εἰκότως ἂν προσδεχθήσονται διὰ τὴν ἐκ τούτων προσγειομένην ὠφέλειαν.

Μυθικὴ βίβλος ἐξ Ἰνδικῆς σοφίας
 προσεγενεθῆσα πρὸς περσικὴν παιδείαν
 ἀνεγματοδῶς συντείνουσα τὰς πράξεις
 πρὸς βιωτικὴν συντείνοντα τὰς πράξεις
 ἢ μεταβληθεῖσα πρὸς γλωττιαν τῶν Ἑλλήνων
 ἐξ ἀραβικοῦ καὶ σαραβῶδους ὕθλου
 παρὰ τοῦ σοφοῦ ἐνδόξου καὶ μεγάλου
 τοῦ καὶ ἀμηρᾶ καὶ ὀγὸς Σικελίας
 Καλαβρίας τε, πρίγκυπος Ἑλλάδας
 ὅσπερ εὐρικῶς ὡς γνωστικὸς τοῖς πᾶσιν
 τοῦτο δέδωκε πρὸς ἡμᾶς τὸ βιβλίον
 ὡσπερ δῶρημα διδασκαλίας πλέον
 εὐγενῆς Εὐγένιος ὁ τῆς Πανόρμου.

Πολλαχοῦ τῆς ᾠας εὐρηγνται διορθώσεις καὶ προσθήκαι νεωτέρᾳ χειρὶ. Ὡς σημειοῦται, τὴν μυθιστορίαν ταύτην ἀντέβαλεν ἐκ τοῦ κώδικος τούτου ὁ *W. Pertsch* τῷ 1867.

2 (φ. 112^α). «Βίος τοῦ θεοφιλεστάτου Αἰσώπου».

Ἀντεβλήθη τῷ 1868 ὑπὸ τοῦ *Eberhard*, οὗ ἴδε τὰς *Fabulae Romanenses graece conscriptae*. Ἐν Λειψίᾳ. 1872 σ. X.

3 (φ. 153^α). *Αἰσώπειοι μῦθοι*.

4 (φ. 181^β). «Ἕμνος τοῦ φιλοσόφου καὶ τιμίου πατρὸς καὶ πρεσβυτέρου κυροῦ *Νικηφόρου του Βλεμίδου*».

Ἄρχ. Σὺ, Κύριε, μόνος ἀγαθὸς καὶ οὐκ ἔστιν ὄριον τῆς σῆς ἀγαθότητος. Τέλ. ἐλέησόν με ὁ θεὸς κατὰ τὸ μέγα σου ἔλεος.

Γέγραπται ἄλλῃ χειρὶ.

5 (φ. 183^α). «Βίος Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνα καὶ πράξεις».

Ἄρχ. Οἱ σοφώτατοι Αἰγύπτιοι θεῶν ἀπόγονοι γῆς μέτρα καταλαβόμενοι. Τέλ. τοὺς δὲ λιποὺς χωρὶς πολέμου ὑπετάξαμεν καὶ φόρους ἐτέλεσαν.

Τὸν ψευδοκαλλισθένειον τοῦτον βίον τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐν τῷδε τῷ κώδικι ἐμελέτησεν ἤδη ὁ *Berger de Xivrey*, οὗ ἴδε τὴν *Notice de la plupart des manuscrits grecs, latins et en vieux français*

contenant l'histoire fabuleuse d'Alexandre le grand connue sous le nom de Pseudo-Callisthène en τὰς Notices et extraits des manuscrits. Τόμ. II^ο. Ἐν Παρισίαις, 1838 σ. 162-304. Ἡ ἐν σ. 253 κ. ἐ. ἀνακοινομένη ἐκ τοῦδε τοῦ κώδικος ἐπιστολή εὑρηται ἐν φ. 267^β-270^β. Πρὸς τὴν ὑπὸ *Mousel* ἐκδοσιν τοῦ Ψευδοκαλλισθένους ἐν τὰς *Jahrbücher für Philologie und Pädagogik*. Suppl. V (1871) σ. 701-816.

6 (φ. 276^β). Βραχὺ χρονικὸν ἀπὸ Ἀδάμ μέχρι Μιχαήλ υἱοῦ Θεοφίλου.

Ἔπονται Γνωμικὰ καὶ Θεοτοκίον.

7 (φ. 284^α). Κωνσταντίνου Ἑρμονιακοῦ Παράφρασις τῆς Ἰλιάδος τοῦ Ὀμήρου.

Ἐν φ. 284^α. Ἀρχὴ τῆς μεταφράσεως Ἰλιάδος τοῦ Ὀμήρου. Μετάφρασις ἱστορίαι τιναι ἀρμόδιαι πρὸς Ὀμήρου¹ σὺν αὐτοῖς γὰρ ἀκολουθῶντες ἔχων τοὺς πολέμους τῆς Τροίας ἀπαρλλάκτως καθὼς ὁ Ὀμηρος διηγεῖται καὶ ἕτεροι ποιηταὶ τοὺς πολέμους· καὶ τὴν τοῦ Λουβρίου ἵππου κατασκευὴν καὶ τὴν ἀνάλωσιν τῆς αὐτῆς πόλεως καὶ τινὰ μετὰ τὴν ἀνάλωσιν τῆς αὐτῆς Τροίας τὰ μετ' Ὀμήρου τὰ μὴ γραφέν ἐν αὐτῷ τοῦ Ὀμήρου βιβλίου τὸ καλούμενον Ἰλιάδα.

Οἱ στίχοι γεγραμμένοι καταλογάδην διὸ περὶ τὴν ἀνάλωσιν τῆς Ἰλιάδος ἐνόμισε τὸ ἔργον ὁ *Berger de Xivrey* ἐνθ' ἀν. σ. 201. Ἐνθα δὲ περὶ γραφονται σιχηδόν, ὡς ἡ ἐν φ. 284^β ἀκροστιχίς, ἡ διάταξις τῶν στίχων εἶνε ἢ κατὰ τὸ καὶ ἄλλοθεν γνωστὸν σχῆμα^{α β γ δ}. Τὰ δὲ φαινόμενα κενὰ ἦσαν ὠρισμένα πρὸς γραφὴν τῶν ἐπιγραφῶν τῶν κεφαλαίων ὑπὸ τοῦ ἐρυθρογράφου, ἐρυθρὰ δὲ εἶνε τὰ ἤδη γεγραμμένα ἀρχικὰ γράμματα.

Ὁ κώδιξ οὗτος ἐχρησιμοποιήθη ὑπὸ τοῦ *Almillou Legrand* κατὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ ποιήματος τοῦ Ἑρμονιακοῦ πρὸς τῷ Παρισιακῷ κώδικι Suppl. grec 444 καὶ τῷ ὑπ' ἀρ. 316 Κοϊσλιανῷ (Coislin) τῆς Ἑθνικῆς βιβλιοθήκης τῶν Παρισίων². Ἡ ἀντιβολὴ τοῦ λουγδουνικοῦ κώδικος δὲν ἔγινε μετὰ τελειότητος ἀκριβείας. Οὕτω μεταξὺ ἑκατὸν περίπου στίχων, οὓς εἶχον ἀντιγράψει τῷ 1876, εὔρον τὰς ἐξῆς διαλαθούσας τὸν Legrand διαφόρους γραφάς. Προλόγου σι. 13. κ' ἐν 25. δμήρου 32. κ' ἐκτὸν 35. κ' ἐποῖκα 43. καὶ φθοραίων

¹ *Spyr. P. Lambros* Romans grecs. Ἐν Παρισίαις, 1880 σ. XLIII.

² *Em. Legrand* Bibliothèque grecque vulgaire. Τόμ. Ε'. Ἐν Παρισίαις, 1890.

46. κλήσιν 57. ὀμηρον 61. ἀβ^{ος} (= ἀλφάβητος) 74. φα-
φανοῦμεν Ἐν στοιχείῳ Ω στ. 335. ἡ ἀναστροφή 356. αὐτῆ τῶν.
8 (φ. 389^β). [Ἐξήγησις ἑλληνικῶν ἱστοριῶν Γρηγορίου Θεο-
λόγου].

«Περὶ Πέλοπος ἱστορία», «Περὶ Κέκροπος ἱστορία», «Περὶ Ἀλ-
κμείωνος ἱστορία», «Περὶ Αἰακῶ ἱστορία», «Περὶ Ἡρακλέους ἱστορία».

Ὁ κώδιξ μένει κολεβός.

Ἐν τῇ ᾧα τοῦ φ. 1^α γραφῇ νεωτέρα: Τὸ παρὸν βιβλίον ἐδόθη εἰς
τυπωγραφίαν παρὰ Γεωργίου Καντακουζηνοῦ υἱοῦ Ἀντωνίου Καντα-
κουζηνοῦ τοῦ καὶ τὸν Ἰωάννην Ζωναρᾶν δόσαντος εἰς τυπογρα-
φίαν πρότερον¹.

Γεννᾶται ἐκ τοῦ σημειώματος τούτου τὸ ζήτημα τί τῶν ἐν τῷ κώ-
δικι περιεχομένων ἐμελλε νὰ ἐκτυπωθῇ κατὰ τὴν πρόθεσιν τοῦ Καντα-
κουζηνοῦ. Καὶ δὴ ἔχομεν σωζομένην ἐν τῇ Ἐθνικῇ βιβλιοθήκῃ Παρι-
σίῳ, ἑλληνιστὶ γεγραμμένην καὶ ὑπὸ τοῦ κ. Omonf ἐκδοθεῖσαν²,
ὁμολογίαν τοῦ Ὀλλανδοῦ φιλολόγου Γεωργίου Δουζιάδου (Dousa)
περὶ τῆς εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Γεωργίου Καντακουζηνοῦ παραδόσεως
χάριν ἐκτυπώσεως δύο κωδίκων, τοῦ μὲν περιέχοντος τὸ χρονικὸν τοῦ
Γεωργίου Ἀκραπολίτου, τοῦ δὲ τὸ τοῦ Μιχαὴλ Γλυκά, ἐπὶ τῷ ὄρω νὰ
λάβῃ ὁ Καντακουζηνὸς εἰς ἐκτυπωθῶσιν τὸ ἡμισυ τοῦ κέρδους ἀπὸ
τῶν τυπωθησομένων βιβλίων. Ἐν τῷ συμβολαίῳ τούτῳ, συνταχθέντι
ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ συνυπογραφέντι ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Ἀλε-
ξανδρείας Μελετίου Πηγᾶ καὶ τοῦ παρὰ τῇ Ἰψηλῇ πύλῃ πρέσβεως
τῆς Ἀγγλίας Ἐδουάρδου Barton, προστίθενται ὑπὸ τοῦ Dousa καὶ
ταῦτα: Ἐλαβον καὶ ἕτερον (βιβλίον) Ἰχνηλάτην καὶ Στεφανίτην λε-
γόμενον καὶ τοῦτο ὡς ἀνωθεν τὸ κέρδος. Κατὰ ταῦτα θὰ ἠδύνατο νὰ
ὑποτεθῇ, ὅτι ὁ ὑπ' ὄψιν ἡμῶν κώδιξ εἶνε ὁ ἐξ οὗ ἐμελλε νὰ ἐκτυπωθῇ
ὁ Στεφανίτης καὶ Ἰχνηλάτης. Ἀλλὰ μεταξὺ τῶν ὑπὸ τοῦ Dousa ἐκ
Κωνσταντινουπόλεως ἀποκομισθέντων κωδίκων ὑπῆρχον δύο χωριστοί,
ὧν ὁ μὲν περιελάμβανε τὸν Στεφανίτην καὶ Ἰχνηλάτην (Mythologia
indica), ὁ δὲ τὸν Ἑρμονιακόν (Homeri Iliadis metaphrasis)³. Ἀλ-

¹ Σημειωτέον, ὅτι ἐκδοσιν τοῦ Ζωναρᾶ ἐπιμελεῖσθαι τοῦ Γεωργίου Καντακουζηνοῦ
ἢ ἄλλου, ἐντολοδόχου αὐτοῦ καθ' ὅσους χρόνους εἶζη, δὲν ἔχομεν. Πρώτῃ δ' ἐκδοσίς
εἶνε ἡ τοῦ Ἰερωνόμου Wolf ἐν Βοσδαίῳ τῷ 1557.

² Ἐν τῇ Revue des études grecques τόμ. I' (1897) σ. 68 κ. εἰ.

³ Ἴδε τὸ ὑπὸ τοῦ Omonf ἐνθ' ἀν. σ. 70 ἐκδοθὲν σημειωμᾶ ἐκ τοῦ τόμου 651
τῆς ἐν τῇ Ἐθνικῇ βιβλιοθήκῃ τῶν Παρισίων συλλογῆς Dupuy τὸ ἐπιγραφόμενον
Librorum quos G. Douza secum Constantinopoli advenxit catalogus.

λος λοιπὸν ὁ κώδιξ τοῦ Στεφανίτου καὶ Ἰγνηλάτου ὁ χάριν ἐκτυπώσεως δοθεὶς ὑπὸ τοῦ Καντακουζηνοῦ¹ καὶ ἄλλας ὁ περιέχων μὲν καὶ τὴν μυθιστορίαν ἐκείνην, ἀλλὰ κυρίως χάριν ἐκδόσεως τῆς ὑπὸ τοῦ Ἑρμονιακοῦ παραφράσεως τῆς Ἰλιάδος παραχωρηθεὶς εἰς τὸν Dousa, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ ἀνωτέρω σημειώματος τοῦ λουγδουνικοῦ κώδικος. Οὐχ ἦττον ἢ τε Στεφανίτης καὶ Ἰγνηλάτης καὶ ὁ Ἑρμονιακὸς ἔμειναν ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἀνέκδοτοι καὶ μετὰ τὰς ἡμέρας τοῦ Dousa καὶ τοῦ Καντακουζηνοῦ. Καὶ ὁ μὲν Στεφανίτης καὶ Ἰγνηλάτης ἐξεδόθη τὸ πρῶτον ἐλληνιστὶ τῷ 1697 ὑπὸ τοῦ G. Stark. Τοῦ δ' Ἑρμονιακοῦ μέγα μὲν μέρος ἐξεδόθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Μαυροφρύδου τῷ 1886² κατ' ἀπόγραφον τοῦ Παρισιακοῦ Supplement grec 444, δοθὲν εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Σπυρίδωνος Ζαμπελίου³, τὸ δὲ ὅλον ἐξέδωκεν ὁ Legrand κατὰ τὸ ἀνωτέρω λεχθέντα τῷ 1890.

Σ'.

Cod. Vulcan. 95, χαρτ., αἰῶνος 15' ἀρχομένου.

Σύγκειται ἐκ φύλλων μικρῶν ἀσελιδῶτων ἢ κακῶς ἠριθμημένων.

«Τοῦ λογιωτάτου **Μανουὴλ Χρυσολωρᾶ** Ἐπιστολαί».

α'. Ἰωάννη Παλαιολόγου. Ἄρχ. Ἄριστε βασιλεῦ. Τέλ. τὰ νῦν δὲ ἀνάσχου μου τῆς πολυλογίας βασιλεῦ, Ἴδε ἀνωτέρω ἐν Β', 3 καὶ Γ'.—
 β'. «Μανουὴλ Χρυσολωρᾶς Ἰωάννη Χρυσολωρᾶ χαίρειν». Ἄρχ. Ἐμοὶ τε ἡδίων ἔμελλεν ἢ Ῥώμῃ φαίνεσθαι. Τέλ. ἐκδέχομαι δὲ καὶ τὰ παρ' ἡμῶν ἤδη διὰ πολλῶν. Ὑγιαίνε. Ἴδε ἀνωτέρω ἐν Β', 4 καὶ Γ'.—
 γ'. «Μανουὴλ Χρυσολωρᾶς Δημητρίῳ Χρυσολωρᾶ ἀνδρῶν ἀρίστῳ καὶ περιφανεστάτῳ χαίρειν». Ἄρχ. Ἄρα δύνασαι πισθεῖναι περὶ ἐμοῦ.

¹ Οὐδένα ἔχομεν λόγον νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι ὁ κώδιξ ἐκεῖνος περιεχεῖ τὴν νεοελληνικὴν μετάφρασιν τοῦ Στεφανίτου καὶ Ἰγνηλάτου τὴν γενομένην ὑπὸ τοῦ Θεοδοσίου Ζυγομαλά, ἧς ὁ Legrand (Notice biographique sur Jean et Théodose Zygomalas ἐν ταῖς Publications de l'École des Langues orientales vivantes. III Série. Volume VI. Ἐν Παρισίοις. 1889 σ. 142 κ. ε.) ἀναγράφει τέσσαρας κώδικας, αὐτ' ἔχει κατὰ τὰς δίκαιον ὁ κ. Omonpi ἐνθ' ἀν. σ. 69, ἀποδεχόμενος, ὅτι ὁ ἐν τῇ ἀνωτέρῳ μνημονευομένη ἀποδείξει τοῦ Dousa μνημονευόμενος κώδιξ εἶνε εἰς τῶν τεσσάρων τούτων.

² Ἐκλογή μνημείων τῆς νέας ἑλληνικῆς γλώσσης. Ἐν Ἀθήναις. 1886 σ. 7 κ. ε.

³ Παραδόξως ἐν σ. 6 τοῦ Προλόγου τοῦ Μαυροφρύδου λέγεται, ὅτι τὸν Ἑρμονιακὸν εἶχαν ἀντιγράψει ὁ Ζαμπέλιος ἐκ τινος βιβλιοθήκης τῆς Ἰταλίας, ἣν δὲν ἐναθρομαίτο!

Τέλ. θαυμάζειν τε καὶ περὶ πλείονος ποιῆσθαι. Ὑγίαινε. Ἴδε ἀνωτέρω ἐν Β', 5 καὶ Γ'. — δ'. «Πρὸς Πάλλαντα ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἰδίου ἀδελφοῦ Μανουὴλ παραμυθητικός». Ἀρχ. Μανουὴλ Χρυσολωρᾶς Πάλλαντι Ὀνοφροῦ τοῦ συμβεβηκὸς γενναίως φέρειν. Τέλ. θ δὲ λοιπὸν εὐχομαι ὑμῖν τοῦτο παρὰ τοῦ θεοῦ ὑγιαίνει. Ἴδε ἀνωτέρω ἐν Γ'. — ε'. Ἐπιστολὴ ἀνεπίγραφος Ἀρχ. Καὶ τοῦτο δεῖγμα ἂν εἴη τῆς σῆς περὶ πάντα ἀκριβείας. Τέλ. τοῦτο μαθόντες οὐκ ἐπι τοῦτο ποιήσουσιν. Εὐτύχει. Ὁ σὸς Χρυσολωρᾶς. — ς'. «Τῷ περιφανεῖ καὶ λαμπροτάτῳ Κολουκίῳ». Ἀρχ. Οὐδὲν οἶμαι ποιεῖν θαυμασιόν. Τέλ. καὶ σοι γένοιτο μῆδὲν τῶν ἀγαθῶν ζητοῦντα διαφυγεῖν. Ὁ σὸς Χρυσολωρᾶς Μανουὴλ δ' ἀπὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. — ζ'. «Μανουὴλ Χρυσολωρᾶς Διονάρδῳ Ἀρετίνῳ χαίρειν». Ἀρχ. Εἰ καὶ τὴν Φλωρεντίαν, ὡς αὐτὸς οἶσθα. Τέλ. τί ἂν ἐν τοῖς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς ποιήσῃμεν; Ὑγίαινε. Δεκεμβρίου κθ' ἐν Βονωνίᾳ. — η'. «Μανουὴλ Χρυσολωρᾶς Γαρίνῳ Οὐερωναίῳ χαίρειν». Ἀρχ. Ὅσην ἡδονὴν παρὰ τῆς σῆς ἔλαβον ἐπιστολῆς. Τέλ. οἶον εὐχομαί σε τοῖς τε ἄλλοις γίνεσθαι καὶ περὶ σαντὸν εἶναι. Ὑγίαινε. Ἐν Ῥώμῃ. Ἰανουαρίου κε'. — θ'. «Πρὸς Γαρίνον Μανουὴλ περὶ τῶν παρὰ Δημοσθένει θεωρικῶν καὶ περὶ τοῦ παρὰ Πλουτάρχῳ νάρθηκος». Ἀρχ. Μανουὴλ Χρυσολωρᾶς Γαρίνῳ Οὐερωναίῳ χαίρειν. Ἐρωτᾷς τί ἂν βούλοιο τῷ Πλουτάρχῳ θ περὶ Ἀλεξάνδρου φηοῖν. Τέλ. τῷ χρησιῶ Πάλλαντι σύμπραττε καὶ δι' ἐμέ' αὐθις ὑγίαινε. Ἰουλίου δεκάτῃ ἐν Ῥώμῃ. — ι') «Μανουὴλ Χρυσολωρᾶς Ἀμβροσίῳ εὖ πράττειν». Ἀρχ. Οἶδα σοι πάλαι γραμματα ὀφείλων. Τέλ. καὶ μητέρα καὶ ἀδελφοὺς καὶ τὰ φίλιτατα αὐτοῦ... Σημείωσις νεωτέρα' λείπει τι.

Τῶν ἐπιστολῶν τούτων εἶνε καὶ ἄλλοθεν γνωσταὶ πλὴν τῶν α'- γ' ἢ δ', ἢ ζ', ἢ η', ἢ θ' καὶ ἢ ι', ἀγνωστοὶ δὲ ἢ κατωτέρω ἐκδοδομένη ἀνεπίγραφος (ε') καὶ ἢ ς', ἣν δυστυχῶς δὲν εἶχον ἀντιγράψαι τῷ 1876. Ἡ δὲ ε' ἐπιστολὴ ἔχει ὧδε

Μανουὴλ Χρυσολωρᾶ

Καὶ ταῦτο δεῖγμα ἂν εἴη τῆς σῆς περὶ πάντα ἀκριβείας τὸ κἂν τοῖς ἐλαχίστοις φεύγειν μὲν τὸ ὡς ἔτυχε, ζητεῖν δὲ τὸ ἀπὸ τῆς τέχνης. Καίτοι μικρὰ μὲν οὐδὲ ταῦτα' οὐδὲν γὰρ τῶν ἀπὸ τῆς τέχνης

1 Ἴδε *Legrand Bibliographie hellénique... aux XVe et XVIe siècles.* Ἐν Παρισίοις. 1885. Τόμ. Α' σ. XXX.

1. κἂν

φαῦλον. Θῶμεν δὲ ὅμως εἶναι μικρά, ἀλλὰ σὺ γε, καλῶς ποιῶν, οὐδὲ
 τούτων ὑπερορᾶς. Ὅτι δὲ μοι δοκεῖς ἐν τούτῳ καλῶς ποιεῖν, ἀκουσον.
 Ἐν σώματι μὲν μὴ πάνυ καλῶ οὐδὲν ἂν αἰσχρὸς, οἶμαι, ποιήσειεν εἴ τι
 καὶ τῶν μικροτέρων ἐλαττωμάτων παρείη. Φεύγοι δ' ἂν, οἶμαι, τοῦτο
 5 καὶ τὰς τῶν ὀρώντων ὄψεις, ἐν πολλοῖς γὰρ ὁμοίοις κρυπτόμενον. Τί
 γὰρ εἴ τις τῶν αἰσχυρῶν, εἰ δὲ βούλει τῶν μὴ πάνυ καλῶν, μείζους ἔχει
 τοῦ μετρίου τὰς ἐπὶ τῶν βλεφάρων τρίχας; τί δὲ εἰ φακὸς ἢ ῥυτίς ἢ τι
 τοιοῦτον μῶλις ὀρώμενον ἔνεστι τῷ προσώπῳ; τίς γὰρ ἂν ἐν ἐκείνῳ
 ταῦτα ὀρῶη; Ἐν σώματι δὲ πάνυ καλῶ, εἴ τι καὶ τῶν σμικροτάτων
 10 ἐλαττωμάτων ἐνεῖη, πόρρωθεν διαπρέπει, τῆς τῶν ἄλλων ὥρας ἐκείνο
 ἐξελεγχούσης. Ταῦτόν δὲ καὶ ἐπὶ οἰκιῶν, οἶμαι, συμβαίνει· ὁ γὰρ οὐκ
 ἂν ἄτιμον ἐδοξεν ἐπὶ τῶν μὴ λίαν ἠτκημένων, τοῦτο δόξειεν ἂν αἰσχρὸν
 ἐπὶ τῶν πρὸς ἀκρίθειαν καὶ κάλλος διὰ πάντων ζυντεθειμένων. Καὶ ἐπὶ
 πόλεων δὲ καὶ ἀγρῶν καὶ ἀπλῶς πάντων τοῦτο ὄραν ἔξεστιν. Οὕτω
 15 τοίνυν ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν λόγων. Καὶ διὰ τοῦτο τοῖς παρὰ σοῦ γραφο-
 μένοις τε καὶ ἐκδιδόμενοις, οὕτω μὲν οὔτι καλοῖς, τοσοῦτους δὲ θεατὰς
 ἔχουσιν, οὕτω δὲ εἰς ἀκρίθειαν διὰ πάντων ἐξειργασμένοις, πάντας δὲ
 εἰς τὴν αὐτῶν θέαν διὰ τῆς ἐν αὐτοῖς ὥρας προκαλουμένοις, οὐδὲ τῶν
 σμικροτάτων ὑπεροπτεῖον δῆπου. Οὐδὲ γὰρ ὥσπερ ἐπὶ τῶν χρημάτων,
 20 οὕτως ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν λόγων. Ἐν ἐκείνοις μὲν γὰρ ἔξεστι τοῖς σφό-
 δρα πλουσίοις τῶν ὀλίγων ὑπερορᾶν· μᾶλλον δὲ, εἰ μὴ τοῦτο ποιοῦσιν,
 καὶ μικροψυχίας ἂν δόξαν κομίσαιντο. Ἐν τοῖς λόγοις δὲ ὥσπερ ἂν
 τις μεζῶν ἢ, τοσοῦτῳ μᾶλλον αὐτῷ προσήκει μηδὲ τῶν εὐτελεστάτων
 ἐν τούτοις ὀλιγοῦσιν. Ἐν μὲν οὖν τοῦτο δι' ὃ πάνυ καλῶς ποιεῖς οὐδὲ
 25 τῶν ἐλαχίστων ἐν τούτοις καταμελῶν. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλη τις αἰτία δι'
 ἣν εἰκότως τοῦτο ποιοίης· εἴσθα γὰρ ὅτι πλείστοις τῶν τε νῦν ὄντων
 ἀνθρώπων καὶ τῶν μετὰ σέ νόμος δόξειεν ἂν ἅπαν ὅπερ ἐπὶ τῶν σῶν
 γραμμάτων εὔροισιν κείμενον καὶ τὸ ζητεῖν ἀφέντες αὐτοὶ τῇ παρὰ τῶν
 σῶν χρήσονται μαρτυρία. Καὶ διὰ τοῦτο τοίνυν καλῶς ἂν ἔχοι μηδ'
 30 ἐν τοῖς ἐλαχίστοις ταῦτα ἐνδεῶς ἔχειν. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἂν εἴη τῆς σῆς
 περὶ λόγους ἀρετῆς ἀνέμιξας δὲ τι τούτοις καὶ τοῖς κατ' ἦθος ἀρετῆς.
 Δυναίμενος γὰρ μόνος καὶ παρὰ σαυτοῦ ταῦτα εὔρειν, οἶμαι δὲ ὅτι καὶ
 πάλαι εὐρηκῶς τε ταῦτα καὶ εἰδῶς, ὅμως ἠδουλήθης κάμει κοινωνῶν
 λαβεῖν τῆς περὶ τὰ τριαῦτα θήρας, δεόμενος μὲν, οἶμαι, τῆς ἐμῆς πρὸς
 35 ταῦτα ἐπικουρίας οὐδαμῶς, βουλόμενος δὲ με τιμᾶν τῇ κοινωνίᾳ τῶν

7. ἢ τί 11. ταυτόν 16. τί 23. μηδὲ 24. ὀλιγοῦσιν 25. τίς 29. μηδ'
 33. τί

σπουδασμάτων, ὅσπερ καὶ ἄλλοις πλείστοις ἀεὶ μοι ζητεῖς τὴν τιμὴν συναύξειν. Ἐγὼ δὲ σοι τούτων ἀπάντων χάριν μὲν οἶδα, χάριν δὲ καὶ εἶσομαι καὶ πειράσομαι τὴν σὴν καὶ αὐτὸς ἀρετὴν πρὸς τοὺς οὐκ εἰδότας λέγειν, ἵνα ὦν τὴν φωνὴν διὰ τῶν πρὸς ἐμὲ πραττομένων τιμῶν παρὰ τούτων ἐγκωμίων δι' ὧν ἐρᾶς λόγων τυγχάνῃς, καὶ ὅπως ὄν πάσα δὲ μὲν Ἰταλία, πάντες δὲ εἰ τούτων εἰδότες ἴσασι καὶ τιμῶσι, τοῦτον μὴδ' ἢ Ἑλλάς ἀγνοῇ. Τοῦτο μὲν οὖν μᾶλλον ὑπὲρ ἐκείνων ποιήσω, τοὺς αὐτοῖς γνωσκέειν ὄν οὐδαμῶς δίκαιον ἀγνοεῖν καὶ ὄφρον δὲ αὐτοῖς τοῦτο ἱκανόν, μᾶλλον δὲ ἀπάντων μέγιστον, ξένιον πρὸς τῆς ἐμῆς ἀποδημίας ἔσται· ἀμα δὲ καὶ ἐμυτὸν τιμῶσω, δεῖξας αὐτοῖς οἷον ἀνδρὶ διὰ τῆς νῦν ἀκαδημίας ὑπὴρξέ μοι συντυχεῖν καὶ εἴ τινες δὲ ἴσως ἐν ἐκείνοις μεμφομένοι τὴν ἐμὴν ἀποδημίαν εἶεν, τοῦτο μαθόντες οὐκ ἐτι τοῦτο ποιήσουσιν. Εὐτύχει.

Ὁ σὸς Χρυσολωρᾶς

Z'.

Cod. Voss. gr. in 8° d. 11, χαρτ., αἰῶνος η'.

Κώδιξ γεγραμμένος πιθανῶς ὑπὸ Ὀλλανδοῦ λογίου.

Ἐν φ. 14 - 23 «**Κωνσταντίνου βασιλέως τακτικά περὶ ναυμαχίας στρατηγημάτων καὶ πειρατικῆς**». Λέγονται δὲ ταῦτα παράφρασις τῶν περὶ ναυμαχίας τοῦ αὐτοκράτορος **Λέοντος**.

Τὸ παραγεγραμμένον C. Amb. σημαίνει πιθανῶς ὅτι εἶνε ἀντίγραφον ἐκ κώδικος Ἀμβροσιακοῦ. Ἐπὶ τῇ βράσει δὲ τοῦ καταλόγου αὐτῆς εἰκάζομεν, ὅτι εἶνε ὁ περγαμηνὸς κώδιξ τοῦ δεκάτου αἰῶνος B 119 sup.¹, οὐ αἶ ἐν τέλει τῶν Ναυμαχικῶν τοῦ Βασιλείου γραφαὶ συμπίπτουσι πρὸς τὰς τοῦ λουγδουνεῖου κώδικος.

Ἐν φ. 47 - 56 «**Ναυμαχικὰ συνταχθέντα παρὰ «Βασιλίου πατρικίου καὶ παρακοιμώμενου**».

Παραβαλλόμενα πρὸς τὰ παρὰ *Fabricius-Harles* Bibliotheca graeca Τόμ. Η' σ. 136 κ. ἐ., ὀλίγας μόνον παρέχουσι διαφορὰς γραφάς. Ἀξία σημειώσεως εἶνε ἢ περὶ τὸ τέλος διαφορὰ. Ἐν τῷ λουγδουνικῷ κώδικι ἀναγινώσκομεν **Μειτέον δὲ ἤδη ἐπὶ τὰ εἶδη τῶν παρατάξεων. 2. Ναυμαχίας παράταξις κυκλικῆ. Κυκλικὸν καλεῖται**

2. Τὸ καὶ πρόσθετον ἐν τῇ φ. 6. μὴδ' 11. ὑπῆρξε

¹ *Martini-Bassi* Catalogus codicum graecorum Bibliothecae Ambrosianae. Ἐν Μεδιολάνῳ. 1906 Τόμ. Α' σ. 159.

τὸ σχῆμα τῆς τάξεως διὰ τὸ μὴ διδόναι διέκπλουν... τὰ λοιπὰ οὐχ ἰσχύουσιν.

II.

Cod. Voss. gr. in 8° αρ. 16, χαρτ., αἰῶνος ις'.

Τὰ πρῶτα πέντε φύλλα τοῦ ἀσελιδώτου τούτου κώδικος καταλαμβάνει πραγματεία ἐπιγραφομένη «Τίς ἢ διάκρισις τῶν συγγραμμάτων».

Ἄρχ. Πολλοὺς οἶδα καὶ τῶν ἄγαν πεπαιδευμένων. Τέλ. ἀλλὰ κεραιαῖοις ἐπιτομαῖς τῶν χαρακτήρων σοι πεποιήκαμεν. Εἶνε δὲ σύγκρισις τῶν ἐρωτικῶν μυθιστοριῶν τοῦ Ἑλιοδώρου καὶ τοῦ Τατίου, ὧν ὁ συγγραφεὺς προκρίνει τὴν τοῦ Ἑλιοδώρου.

III.

Cod. Voss. gr. in 8° αρ. 18, χαρτῶς.

Ὁ ἀσελιδωτος οὗτος κώδιξ περιέχει συνερραμμένα διάφορα ἀρχαιοτέρων τε καὶ νεωτέρων χειρῶν. Σὺν τοῖς ἄλλοις περιλαμβάνονται ἐν αὐτῷ

1. Ἀνακρέοντος ᾄσματα.

Ἐκ τοῦ κώδικος τούτου ἔγεινεν ἡ ἔκδοσις αὐτῶν ὑπὸ Ἑρρίκου Στεφάνου. Ἴδε *Rose Anacreontis Teii Συμποσιακὰ ᾄσματα*. Ἐν Λειψία. 1876 σ. IV.

2. [Μανουῆλ Φιλῆ] «Μονοῦδία δραματικὴ ἐπὶ θανόντι τῷ βασιλέως υἱῷ, τῷ δεσπότῃ κυρῷ Ἰωάννῃ. Προλογίζεαι ὁ θεράπων».

Ἄρχ. Ὡ φῶς ποθεινὸν καὶ ψυχὴ μοι δευτέρα.

Ἐκδέδοται παρὰ *E. Miller Manuelis Philae Carmina*. Ἐν Παρισίαις. 1855 Τόμ. Α' σ. 388 κ. ε.

3. Τοῦ αὐτοῦ Ἐπιγράμματα.

Μεταξὺ τούτων «Τῷ πατριάρχῃ», «Τῇ Συργιαννίνῃ τῇ βασιλέως ἀνεψιᾷ», «Πρὸς τὸν δομέστικον», «Εἰς ἐγλυμμένα ὄστια κύκουρα τοῦ αὐτοκράτορος», «Πρὸς τὸν αὐτοκράτορα κύρ Μιχαὴλ τὸν Παλαιολόγον. Ἄρχ. Ἐμοὶ βασιλεῦ καὶ στολὴ καὶ φαιδρότης (Ἴδε *Miller* ἐνθ' ἀν. Τόμ. Β' σ. 155), «Τοῦ αὐτοῦ ζητούντος ἱματισμόν». Ἄρχ. Αὐτοκράτορ μέγιστε χιτῶνος χάριν (Ἴδε *Miller* ἐνθ' ἀν. Τόμ. Β' σ. 83).

Καταλαμβάνουσιν ἑννέα σελίδας καὶ εἶνε γεγραμμένα τὸν ις' αἰῶνα, φέρουσι δ' ἐνιαχοῦ λατινικὰς σημειώσεις.

4. **Γρηγορίου τοῦ Κυπρίου** Ἀποσπάσματα ἐπιστολῶν καὶ τοῦ Περί τοῦ καθ' ἑαυτὸν βίου.

Ἐκ δύο σελίδων.

5. **Δημητρίου Πεπαγωμένου** Περί ποδάγρας.

Τούτου προηγούνται ἐπὶ μεμονωμένου φύλλου αἱ ἐξῆς δύο ἐπιστολαὶ τοῦ ις' αἰῶνος. Καὶ ὁ μὲν Γεώργιος ὁ ἐπιπέλλων πρὸς τὸν Λάζαρον καὶ λαμβάνων παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὴν εἶνα ἴσως ὁ Παλαιόκαππας, τίς δ' ὁ Λάζαρος ἀγνοῶ.

Λάζαρος Γεωργίῳ.

Τὴν μὲν αἰτίαν σου τοῦ μὴ πρότερον γράψαι εἰς ἡμᾶς οὐκ ἀπεδεξάμην, τὴν δὲ τοῦ πέμψαι νῦν φιλανθρωπίας ἅμα καὶ εὐσεβείας μεστὰ γράμματα καὶ πάνυ ἐπήνεσ' ἐγώ. Τὸ γὰρ γράφειν τοιαύτας ἐπιστολάς οἶαν ἐχθὲς ἐκομισάμην παρὰ σοῦ καὶ αὐ δεδιέναι μὴ δοκῆς τοῦναντίον παρ' ἐμοὶ φανῆναι ἢ ὑπερ παρὰ τοῖς ἄλλοις, ἀνδρός μαι 5 παίζοντος μᾶλλον ἢ σπουδάζοντος ἐδόκει εἶναι. Χαιρέτω δὴ τοῦτο καὶ ἀπέστω εἰς ὕστερον ἀφ' ἡμῶν ὡς ἀνάξιον. Τῆς ἡμετέρας φιλίας καὶ σὺ συχνῶς γράφων καὶ γὰρ ἀντεπιστέλλων ἐκάστοτέ σοι ὁμιλῶμεν διὰ γραμμάτων ὡς ἐνὶ ἐν τοιαύτῃ ἀποστάσει καὶ ἀναπληρῶμεν τὸ ἐλλιπὲς τοῦ προτέρου χρόνου, ἵνα μὴ λέγω καθήκοντος. Καὶ περὶ μὲν 10 τούτου ἱκανὰ ταῦτα· τὸ δὲ τὸν Ἀνδρέαν τῶν Ἐνετίησιν εὐπατριδῶν εἶναι καὶ παιδευθῆναι ὑπὸ σου καὶ ἔχειν αὐτὸν οἰκείαν τινὰ πρὸς τὰ καλὰ ὁρμὴν, τινὰ οὐκ ἂν ἠνάγκασε φιλοφρονῆσαι τε καὶ ἀσπάσασθαι· ἴσθι οὖν πάνθ' ἡμᾶς ὑποσχέσθαι αὐτῷ ὅσα ἂν οἴσῃ τε οἱ καὶ φιλοπονῶν καὶ φιλοστοργῶν ὑπηρετῆσαι τῷ νεανίᾳ καὶ οὐδὲν ἀποκρῦψω 15 τῶν εἰς ἀρετὴν καὶ λόγους συντεινόντων, ἵνα οὐ μόνον σοῦ καὶ ἐμοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς πατρίδος ποτὲ ἀξίος ἦ. Ἐρρωσο. Ἐκ τοῦ Πατουῖου Μουνιχιῶνος τετάρτη φθίνοντος. α.ρ.μ'.

Γεώργιος Λαζάρῳ.

Μηνὸς Θαρρηλιῶνος ὀγδόῃ ἰσταμένου τῶν ἡμεδαπῶν τις τὸ γένος Κερκυραῖος τὴν ψιλὴν ἐνεχείρισέ μοι ἐπιστολὴν ἐν τῇ τῶν βασιλείων αὐλῇ διατρίβοντι καὶ τὸν νοῦν προσέχοντι τῶν ἀρχόντων ἐκείνοισι, εἰ, 5 φεῦ, τῶν δυστυχῶν ἡμῶν πελοποννησιακῶν Ἐπιδαυρίων καὶ Ναυπλιέων τῆς ἐπιμελείας λαχόντες ἔτυχον. Κύσας οὖν αὐτὴν καὶ μετὰ 5 πλείστης ὁσῆς δὴ εὐλαθείας ἀναπτύξας ἀνέγγων καὶ ἀναγνοῦς πολλάς σοι χάριτας ὠμολόγησα χάριν ὧν καὶ ἡμῶν ἕνεκα τῷ νεανίᾳ ὑπο-

σχεθεὶς εὐτυχες πρότερον αὐτὸν φιλοφρονήσεως οὐ τῆς τυχούσης ἀξιω-
 σάμενος. Ἄλλ' ὅπερ οὖν μοι ξυνέβη καθ' ὕπνον πρὶν ἐμὲ τὰ σά
 γράμματα δεῦρασθαι ἐν τῇ πρὸ μικροῦ παρελθούσῃ νυκτὶ οὐ καλὸν
 σιωπῆσαι, οὐ καλόν. Ἐφ' ἄνταζόμην γὰρ ἐν μέσῃ τῇ Ἀττικῇ ξυνανα-
 5 στρέφεσθαι καὶ τῷ Παιανίῳ ῥήτορι ξυνομιλεῖν· οὐδὲ πρὸς ἀλλήλους
 ἐκάτεροι λόγους ἐποιούμεθα οὐ πάνυ τοι τῇ μνήμῃ φέρω. Πλὴν τοῦτο
 καλῶς καὶ μάλα δὴ μέμνημαι, ὅτι, μεταξύ λαλούντων ἡμῶν, κατακό-
 ρως τοῦ ἀττικοῦ μέλιτος γεύομενος ἑτερπόμην, ὅποια δὴ ἐν ὀνείροις
 οἱ ἄνθρωποι τέρεσθαι εἰώθασιν, ὅταν τινὶ εὐδαιμονία ξυνεῖναι δοκῶσι.
 10 Μόλις δ' οὖν ἀφυπνισθεὶς καὶ τὸ πρᾶγμα ὄναρ φανέν, ἀπορία κατει-
 χόμην μὴ ἔχων εἰδέναι ὅπῃ τὸ πρᾶγμα τυγχάνει ξυμβαλλόμενον.
 Ἐξεληθὼν δ' οὖν ἐκ τῆς οἰκίας καὶ κατὰ τὸ εἰωθὸς τὴν εὐθὺ τῶν ἀρ-
 χείων φέρουσαν πορευόμενος κατὰ τινα τύχην τοῖς σοῖς καλοῖς ἐνέτυ-
 χόν γράμμασιν. Ἄ δὴ παραχρῆμα διεξιὼν κολλάκις ἐκεῖνο δὴ τὸ λε-
 15 γόμενον εἶπον «τοῦτ' ἄρ' ὕπαρ ἦν, οὐκ ὄναρ». Νῦν δ' ἐπεὶ λαβόντες
 τυγχάνομεν δι' αὐτῶν καὶ τὸ τοῦ γράφειν ἐνδῶσιμον, ἐγνώκαμεν το-
 ἀποτοῦδε διὰ γραμμάτων ὀμιλεῖν σοι δσάκις ἂν σχολῆς ἐπιτυγχάνοι-
 μεν. Οἶδα γὰρ, οἶδα ὡς ἤ τε ὠφέλεια τό τε κέρδος οὐ μικρὸν ἔσται
 μοι, χάλκεα κατὰ τὸν Διομήδην ἐννεάβοια χρυσῶν ἑκατομβοίων ὄπλων
 ἀμειδόμενον. Ἐρρωσο, καὶ τῶν σὲ τὰ μέγιστα φιλοῦντων μὴ ἐπιλάβοιο.

I'.

Cod. Voss. gr. in 8° αρ. 52, χαρτ., αἰῶνος ιε'.

1 (φ. 1^α). Λεξικὸν κατὰ στοιχεῖον.

**Αρχ.* Ἄγγαρος γὰρ ὁ ἄγγελος, ἀγῆλαι τὸ σεμνήναι.

Τέλ. [ὁ] δὲ ἀγκῶν ὠλέκρανον, ὠραῖος ὁ ἀκμαῖος.

Ἐκδόδοται ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ *Μιχαῆλ Ψελλοῦ* ὑπὸ τοῦ *Boissonade* (*Anecdota graeca* Τόμ. Γ' σ. 214 κ. ἐ.). Εἶνε δ' ἐνταῦθα ἐλ-
 λιπὲς τῶν τριῶν τελευταίων στίχων, οἵτινες καὶ ἐξ ἄλλων κωδίκων
 λείπουσιν.

2 (φ. 4^β). «Στίχοι τοῦ σοφωτάτου *Φιλῆ* πρὸς τινὰ *Κομνη-
 νοῦ* περὶ οἴνου».

**Αρχ.* Πέμπε πρὸς ἡμᾶς. Στίχοι τέσσαρες.—Ἐπονται «Τῷ αὐτῷ
 περὶ τοῦ οἴνου». **Αρχ.* Ἐπεμψα τὸν μείρακα. Στίχοι 4.—«Τῷ ἀνε-
 ψιῷ τοῦ αὐτοκράτορος τῷ Παλαιολόγῳ κυρίου Ἀνδρονίκου, ὅτε ἐπεμ-
 ψεν αὐτῷ ἀρνίον δὲ παρευθὺς ἐξέψυξεν». **Αρχ.* Ὁ παντοδαπούς δὲ χρυ-
 σός ὃ γεννάδας. *Τέλ.* τοιῷδε κακῷ προσβαλὼν τὴν λαμπάδα. Στίχοι

38. Ἄπαντα λείπουσιν ἐν τῷ τοῦ *Emm. Miller Carmina Manu-
elis Philae.*

3 (φ. 5^β) «**Κάτωνος Ῥωμαίου** Γνώμαι παραινετικαὶ δο-
στιχοὶ ὡς μετήνεγκεν ἐκ τῆς Λατίνων φωνῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα
διέλεκτων **Μάξιμος** μοναχὸς ὁ **Πλανούδης**».

Μετὰ διαστίχου ἐρμηνείας.

4 (φ. 21^β) «**Ἐπιμερισμοὶ** κατὰ στοιχεῖον».

ΙΑ'.

Cod. Voss. gr. in quarto ἀρ. 10, χαρτ., αἰῶνος 15', φ. 84.

«**Κλαυδίου Πτολεμαίου Ἀρμονικῶν** τῶν εἰς τρία τὸ πρῶ-
τον».

Γέγραπται προφανῶς χειρὶ τοῦ Ἀγγέλου Βεργικίου, ὡς ὀρθῶς
σημειοῦται καὶ ἐν τῷ ἀρχαίῳ καταλόγῳ. Κοσμεῖται ὑπὸ τριῶν ἀρχι-
κῶν γραμμάτων ἐγχρώμων, τριῶν ἐπιτίτλων καὶ εἰκόνας, ἧτις ἐπιγρά-
φεται μονόχορδος κανῶν μετὰ τῆς σημειώσεως Τοῦτο τανῦν παρὰ
Τούρκους καλεῖται ταμπουράς· περιέχει δὲ καὶ πολλὰ σχήματα εὐ-
γραμμα καὶ εὐκυκλα.

ΙΒ'.

Cod. Voss. gr. in quarto ἀρ. 19, χαρτ., αἰῶνος 15', φ. 60.

«**Ἡρωνος Πνευματικά**».

Ἐν τέλει Γέγραπται χειρὶ Ἀγγέλου Βεργικίου τοῦ Κορηῖος. Στοι-
α φ νδ ἐν Παρισίοις. Εἶνε γεγραμμένος καλλιγραφικώτατα καὶ ἀριστα
διατετηρημένος, καὶ κοσμεῖται ὑπὸ ἑβδομήκοντα καὶ τεσσάρων ὕδα-
τογραφικῶν σχημάτων, ἄλλως ἐσχεδιασμένων καὶ πολυαριθμοτέρων
ἢ ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν *Veteres mathematici*. Ἐν Παρισίοις. 1693,
ἀφ' ἧς τὸ κείμενον ὀλίγον διαφέρει καθ' ὅσον εἶχον ἀντιβάλλει αὐτὸ
τῷ 1876 ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Λουγδούνου.

ΙΓ'.

Cod. Voss. gr. in folio ἀρ. 35, χαρτ., αἰῶνος 15'.

«**Δέοντος τὰ Τακτικά**».

Κῶδιξ ἑλλιπής ἐν τισιν, ἀλλὰ τάλλα πληρέστερος τῶν οἷς ἐχρή-
σατο ὁ *Meursius* ἐν τῇ ἄλλως κακῇ αὐτοῦ ἐκδόσει (Ἐν Λουγδούνῳ.
1612). Ὅθεν ἐν τῷ περὶ ναυμαχίας κεφαλαίῳ περιέχονται αἱ § 60

κ. ἐ., αἵτινες μόνον λατινιστὶ εὐρηγνῆτι παρὰ τοῦ *Meursius*. Καθ' ὅλου δὲ ὁ κώδιξ εἶνε ἀξίος ἀντιβολῆς. Ὁμοίως δ' ἔπρεπε νάξιωθῆ προσοχῆς ὑπὸ μέλλοντος ἐκδότου καὶ τὰ ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ Λουγδούνου ἕτερον τῶν ἀντιτύπων τῆς ἐκδόσεως τοῦ *Meursius*, ἔχον διορθώσεις, προσθήκας καὶ διορθώσεις διὰ χειρὸς τοῦ *Heinsius* καὶ ἄλλων Ὁλλανδῶν φιλολόγων.

ΙΑ'.

Cod. Voss. gr. in folio, αρ. 45, χαρτ., αἰῶνος 15'.

Βασιλείου Καισαρείας τοῦ νέου Ὑπομνήματα εἰς λόγους Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου.

Ἐν φ. 1^α τάδε·

Ἡ βίβλος αὕτη τῶν σοφῶν Γρηγορίου
ῶν εὐκρίνησε Βασίλειος δημάτων
ὁ Καισαρείας τὸν θρόνον πρὶν φαιδρύνων
ῶν πρῶτον ἴσθι Χριστοῦ γέννας τὸν λόγον,
ἔπειτα λοιπῶν ὁρμαθὸν τεθειμένον·
ἕως τέλους ἅπαντας ἐρμηνευμένους.

Ἐν δὲ τῇ προμετωπίδι τοῦ φ. 2^α «Βασίλειος ἐλάχιστος Καισαρείας Καππαδοκίας τῷ φιλοχρίστῳ δεσπότη Κωνσταντίνῳ αὐτοκράτορι». Κατὰ ταῦτα «εἶνε τελείως λελανθασμένα τὰ τοῦ ἐντύπου Καταλόγου», ὡς ἐσημείωσα τῷ 1876, ἅτινα δὲν ἔχω νῦν ὑπ' ὄψιν, στερούμενος ἐνταῦθα τοῦ βιβλίου. Βλέπω δὲ μόνον παρὰ *Marie Vogel-V. Gardthausen* *Die griechischen Schreiber des Mittelalters und der Renaissance*. Ἐν Λευσίῳ. 1909 σ. 153 πιθανώτατα ἐκ τοῦ Καταλόγου ἐκεῖνου εἰλημμένον περὶ τοῦ κώδικος τὸ ἐσφαλμένον σημεῖωμα «*Basilios ἐλάχιστος, Kommentar zu einer Rede des Gregorios von Nazianz*».

Προτάσσεται ἐπίγραμμα ἐλεγειακὸν στίχων 32 τοῦ τὸν κώδικα γράψαντος Ἰακώβου Διασσωρίνου «Ἐἰς τὸν περιφανέστατον καὶ αἰδοσιμώτατον ἐπίσκοπον Ἀτραδάτου κύριον Ἀντώνιον σοφώτατον τε ἄνδρα καὶ φιλανθρωπώτατον», φέρον ὑπογραφὴν Ἰάκωβος Διασσωρίνος Ἑλληὴν Ῥόδιος. Περὶ τὸ μέσον τοῦ ἐπιγράμματος τὸ ἐξῆς ἐπίγραμμα·

Ἄλλ' ἄγε τρισμακάριστε σοφώτατον ἔργον Ἀθήνης
βίβλιον τήνδ' ἱερὰν λάξο εὐμενέως.

Ἡ δευτέρα σελὶς τοῦ κώδικος εἶνε κεκοσμημένη δι' ὠραίας ὤξ

ἐγχρώμου, συνισταμένης ἐξ ἀνθέων, κάτω δ' αὐτῆς φέρεται θυρεὸς, ἐφ' οὗ πῖλος καρδιναλίου. Εἶπε δ' ὁ θυρεὸς οὗτος ὁ τοῦ καρδιναλίου Granvella, ὅστις εἶπε ὁ εἰς ὃν ἀφιέρωσε τὸν κώδικα ὁ Διασσωρίνος, φροντίσας καὶ περὶ πολυτελοῦς αὐτοῦ περιενδύσεως διὰ θαυμαστῆς ὑφάσματος.

Ὁ Διασσωρίνος ἦτο ἐλάχιστα γνωστός, ὅτε τῷ 1863 ἐξέδωκεν ὁ Σάθας τὴν Νεοελληνικὴν φιλολογίαν. Ἄλλ' ἔκτοτε πλεῖστα ὄσα ἐγνώσθησαν περὶ αὐτοῦ¹. Καὶ δὴ τὸ λεγόμενον παρὰ τῷ Σάθῃ² ἀδηλοῦ ποῦ τῆς Ἑλλάδος ἐγεννήθη δὲν ἰσχύει πλέον, διότι γινώσκουμεν, ὅτι ἦτο Ῥόδιος, ὡς ἐκ τε ἄλλων ὑπ' αὐτοῦ γραφέντων κωδίκων ἐγνώσθη, καὶ δὴ καὶ ἐκ τῆς ὑπογραφῆς αὐτοῦ ἐν τῷ ἀνωτέρῳ μνημονευομένῳ ἐπιγράμματι. Καὶ τὸ ἔτος δὲ τοῦ θανάτου τοῦ Διασσωρίνου καὶ τὸν τρόπον αὐτοῦ γινώσκουμεν, μνηθάνοντες, ὅτι ἐφονεύθη τῷ 1563 ἐν τῇ τότε βενετοκρατούμενῃ Κύπρῳ ὑπὸ τῶν Βενετῶν, φωραθεὶς ὡς βυσσοδομεύων συνωμοσίαν κατ' αὐτῶν.

Ὁ Διασσωρίνος ἦτο ἀνὴρ λόγιος, εὐχερῶς στιχουργῶν ἐπιγράμματα ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἑλληνικῇ εἰς τοὺς ἡγεμόνας καὶ ἄλλους ἐπιφανεῖς ἀνδρας, ὧν χάριν ἔγραψε κωδικίαι, ὑπάρξας πολυγραφώτατος βιβλιογράφος³. Ἐπιγράμματα δ' αὐτοῦ τοιαῦτα πλὴν τῶν δύο παρὰ Σάθῃ παραληφθέντων ἐκ τοῦ ὑπὸ τοῦ Miller συνταχθέντος καταλόγου τῶν ἑλληνικῶν κωδίκων τοῦ Ἐσκουριάου⁴, καὶ ἄλλα σώζονται ἐν τε τῷ καταλόγῳ τούτῳ καὶ ἄλλαχού⁵, εἰς δὲ προστίθεται τὸ τοῦ ἐνταῦθα περι-

¹ Ἴδε ἰδίως *H. Omont Catalogue de manuscrits grecs copiés à Paris au XVIe siècle par C. Palaeocappa. Annuaire de l'association pour l'encouragement des études grecques* Τόμ. Κ' (1886) σ. 251 κ. ἔ. — Τοῦ αὐτοῦ ἐν *Zentralblatt für Bibliothekswesen* Τόμ. Δ' (1887) σ. 189. — *Le grand Bibliographie hellénique... aux XVe et XVIe siècles. Ἐν Παρισίοις. 1885* Τόμ. Α' σ. 254 κ. ἔ., 296 κ. ἔ. — *L. Coehn Constantinus Palaeocappa und Jacob Diassorinus ἐν ταῖς Philologische Abhandlungen Martin Hertz dargebracht. Ἐν Βερολίνῳ. 1888* σ. 123 κ. ἔ. — Τοῦ αὐτοῦ *Diassorinos und Turnebos. Ἐν Βραδλαυῆ. 1896.* — *Arthur Ludwig Ein neuer Beitrag zur Charakteristik des Jacob Diassorinos ἐν τῇ Byzantinische Zeitschrift* Τόμ. Α' (1892) σ. 293 κ. ἔ.

² Νεοελληνικὴ φιλολογία σ. 210.

³ Ἴδε *Marie Vogel - V. Gardthausen ἐνθ' ἀν. σ. 152 κ. ἔ.*

⁴ *Catalogue des manuscrits grecs de la Bibliothèque de l'Escurial. Ἐν Παρισίοις. 1848.*

⁵ Τὸ «Εἰς τὸν εὐσεβέστατον καὶ ἱεροπραπέστατον ἄνδρα κύριον Ἀδριανὸν Ἀμερότην σοφώτατον τε καθηγητὴν καὶ νουνεχέστατον» ἐξέδωκεν ὁ κ. Ἐρρίκος Omont ἐκ τοῦ ὑπ' ἀρ. 31 κώδικος τῆς Βασιλικῆς βιβλιοθήκης Βρυξελλῶν ἐν τῷ *Cata*

γραφέντος κώδικος τοῦ Λουγδούνου. Ἐχομεν δὲ καὶ τέσσαρας αὐτοῦ στίχους «Εἰς τὴν θεὰν ἱερουργίαν»¹. Καὶ ἐπιστολὰς δ' ἔγραψεν ὁ Διασσορίνος. Τούτων μίαν, γραφεῖσαν ἐκ Λευκοσίας τῇ 17 Αὐγούστου 1562, ἐξέδωκαν ὁ Παρανίκας² καὶ ὁ Legrand³. Ἐχομεν δὲ σωζομένην καὶ μίαν ἐπιστολὴν πρὸς αὐτὸν τοῦ Φιλίππου Μελάγχθωνος ἐν τῷ λατινικῷ κώδικι τῆς Collectio Camerariana τῆς Βασιλικῆς βιβλιοθήκης τοῦ Μονάχου. Ἐπιγράφεται δὲ αὕτη «Φίλιππος Μελάγχθων τῷ Ἰακώβῳ Διασσορίνῳ κυρίῳ Δωρίδος καὶ τῷ Ἰακώβῳ Βασιλικῷ δεσπότη Ἰάμου» καὶ σημειοῦται ὅτι δὲν εἶνε αὐτόγραφος τοῦ Γερμανοῦ φιλόλογου⁴.

ΚΒ'.

Cod. Voss. gr. in folio αρ. 47, χαρτ., αἰῶνος ις', φ. 136.

«Κατάλογος τῆς βασιλικῆς βιβλιοθήκης».

Νοεῖται ἡ νῦν Ἑθνικὴ βιβλιοθήκη τῶν Παρισίων, ἡ τότε καλουμένη Bibliothéque du Roi. Σημειοῦται δὲ, ὅτι ὁ κώδιξ ἦτο Ex bibliotheca Melchisedecis Thevenot.

Ὁ κατάλογος οὗτος ἑλληνικῶν κωδίκων διαιρεῖται εἰς Θεολογικά (φ. 1-50), Ἠθικά (φ. 51-54^β), Φυσικά (φ. 54^β-62^α), Φιλοσοφικά (φ. 62^α-68^α), Ἀμφίβολα (φ. 69^α-71^α), Λογικά (φ. 71^α-75^β), Ῥητορικά (εἰς ταῦτα τάσσονται καὶ οἱ ποιηταὶ) ἐν φ. 75^β-99^α, Ἱστορικά (φ. 99^α-106^α), Μαθηματικά (φ. 106^α-118^α), Ἱατρικά (φ. 118^α-136^β).

Παρέχῃ ἐνταῦθα σκοραδικά τινα δείγματα περιγραφῶν.

Ἐν φ. 83^β ἐν τοῖς Ῥητορικοῖς Ἐπιστολαὶ διδασκάλων πολλῶν οὐ πάνυ παλαιῶν καὶ μελέται καὶ λόγοι ἐν τῷ τοῦ πρώτου μήκους βι-

logue des manuscrits grecs de la Bibliothèque royale de Bruxelles (Extrait de la Revue de l'Instruction publique en Belgique). Ἐν Γάνδῃ. 1885 σ. 14 κ. ε. — Τῶν ἐπιγραμμάτων τούτων τὰς εἰς τὸν Ἀγγλον καρδινάλιον Pole, οὗ ποιεῖται μνησὶν ἡ δεσποινὶς Vogel ἐνθ' ἀν. σ. 158, σώζεται καὶ ἐν τῷ τῆς Βοδλεγιανῆς βιβλιοθήκης τοῦ Ὁξωνίου κώδικος Langbain 2. Ἴδε Coxæ Catalogi codicum manuscriptorum Bibliothecae Bodleianae pars prima. Ἐν Ὁξωνίῳ. 1858 σ. 877.

¹ Miller ἐνθ' ἀν. σ. 491.

² Ἐν Ἑλληνικῷ Φιλολογικῷ Σολλόγῳ Ἑνωσταντινουπόλεως Τόμ. ΙΑ' σ. 71.

³ Ἐνθ' ἀν. Τόμ. Β' σ. 356.

⁴ Ἐν τῷ αὐτῷ Μοναχείῳ κώδικι σώζεται ὑπ' αρ. 41 ἐπιστολὴ ἐπιγραφομένη «Ἰακώβος Βασιλικὸς καὶ δεσπότης Ἰάμου ad Phil. Melancthonem ἀπὸ Βρυξελλῶν 1555», ὑπὸ δὲ αρ. 48 ἄλλη ἐπιστολὴ ἐπιγράφεται «Ἀντώνιος ὁ Ἐπαρχος Φιλίππων τῷ Μελάγχθων 1543 ex Venetiis».

βλίω, δέσματι μιλταῦδει κεκαλυμμένω, οὗ ἡ ἐπιγραφή: Ἐπιστολαὶ διαφόρων καὶ μελέται καὶ λόγοι νεωτέρων. Α.

Ἐν φ. 90^α ἐν τοῖς Ῥητορικαῖς Κικέρωνος τόποι. Γεωργίου Λεκαπηνοῦ ἐπιστολαὶ. Ἀρσενίου τοῦ Μονεμβασίας ἐπισκόπου ἐπιστολὴ πρὸς τὸν καρδινάλιον τὸν Ῥέδουλφον. Ἐν τῷ τοῦ τετάρτου μήκους μεγάλου πάνυ παχέος βιβλίω, δέσματι ξουθρῷ κεκαλυμμένω, οὗ ἡ ἐπιγραφή, Ἰουστίνου τοῦ μύστουρος καὶ Γεωργίου Παχυμέτη καὶ ἄλλων πολλῶν. Β.

Ἐν φ. 92^β ἐν τοῖς Ῥητορικαῖς Μιχαήλου Ἀποστόλη τοῦ βυζαντίου συναγωγὴ παροιμιῶν καὶ συνθήκη κατὰ στοιχείων βιβλίον πρώτου μικροῦ μήκους δέσματι ξουθρομηλίνοιο σίγμασι καταστίκτω, οἷοις τοῖς τοῦ ἐμποροφύρου μαρμάρου κεκαλυμμένον, οὗ ἡ ἐπιγραφή, Ἀποστόλη παροιμίαι. Α.

Ἐν φ. 100^α ἐν τοῖς Ἱστορικαῖς Βίοι βασιλέων τῶν Ῥωμαίων ἀρχόμενοι ἀπὸ Ἰουλίου Καίσαρος μέχρι τῆς ἀρχῆς Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, βιβλίον πρώτου μήκους, δέσματι χλωρῷ κεκαλυμμένον, οὗ ἡ ἐπιγραφή Βίοι βασιλέων. Η.

Ἐν φ. 102^β ἐν τοῖς Ἱστορικαῖς Ἰωσήπου Ἰουδαϊκὴ ἀρχαιολογία, βιβλίον δευτέρου μήκους ἐν περγαμηνῇ, δέσματι κνανῷ κεκαλυμμένον, οὗ ἡ ἐπιγραφή Ἰωσήπου Ἰουδαϊκὴ ἀρχαιολογία. Δ.

Ἐν φ. 103^α ἐν τοῖς Ἱστορικαῖς Ἱστορίαι ῥωμαϊκαὶ τινὸς καλουμένου Κουροπαλάτου, ἀρχόμεναι ἀπὸ Νικηφόρου βασιλέως, λήγουσαι δὲ εἰς τὸν Ἰσαάκιον τὸν Κομνηνόν. Βιβλος πρώτου μήκους, δέσματι ξουθρῷ κεκαλυμμένη ἧς ἡ ἐπιγραφή, Ἱστορίαι ῥωμαϊκαί. Α.

Ἐν φ. 106^α ἐν τοῖς Ἱστορικαῖς Χρονικὴ ἱστορία ἄνευ ἀρχῆς. Βιβλίον πρώτου μήκους, δέσματι κνανῷ κεκαλυμμένον, οὗ ἡ ἐπιγραφή, Χρονικὴ ἱστορία. Β.

Ἐν φ. 111^α ἐν τοῖς Μαθηματικαῖς Ἦρωνος πνευματικά καὶ αὐτοποιητικά μετὰ πάντων τῶν σχημάτων. Βιβλίον πρώτου μήκους ἐς κάλλος γεγραμμένον, δέσματι ξουθρῷ κεκαλυμμένον οὗ ἡ ἐπιγραφή: Ἦρωνος πνευματικά. Α.

Τὰ στοιχεῖα Α-Η δηλοῦσι τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ ὑπαρχόντων ἀντιγράφων τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως.

Ὁ Κατάλογος οὗτος εἶνε ὁ τῆς ἐν Fontainebleau Βασιλικῆς βιβλιοθήκης τῆς Γαλλίας τῆς ἐπειτα μετατεθείσης εἰς Παρισίους, καὶ περιλαμβάνει 788 κώδικας, συνετάχθη δὲ ἀρχῆθεν ὑπὸ τοῦ Ἀγγέλου Βεργικίου καὶ τοῦ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου, διὰ χειρὸς δὲ τούτου εἶνε γεγραμμένον τὸ ἐν Λουγδούνῳ ἀντίγραφον. Ἴδε αὐτὸν

ἐκδεδωμένον ὑπὸ τοῦ *Omont* (Catalogues des manuscrits grecs de Fontainebleau sous François Ier et Henri II. Ἐν Παρισίοις. 1889 σ. 183 κ. ἐ.).

IX'.

Cod. Voss. Miscellaneus ἀρ. 43, χαρτ., αἰῶνος ιε'.

Σύγκειται ἐκ δύο μόνον φύλλων, ἐν οἷς περιέχεται «Τοῦ σοφωτάτου Γεμιστοῦ μονωδία εἰς τὴν δέσποιναν κυρὰν Ἑλένην». Εἶνε δὲ αὕτη ἡ σφύρα τοῦ Μανουὴλ Παλαιολόγου καὶ μήτηρ τοῦ Κωνσταντίνου, ἡ θανατοῦσα ὡς μοναχὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἰπομονῆς.

Τῆς μονωδίας ταύτης σφύζεται ἐν τοῖς δύο τούτοις φύλλοις μόνον μέρος ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆ τῶν ἡμετέρων βασιλέων τε καὶ ἡγεμόνων μητρὶ μέχρι τῶν λέξεων αὕτη ἡ οὕτω μὲν καλὴ καγαθὴ τὴν ψυχὴν, οὕτω δὲ τὴν τύχην εὐτυχῆς . . .

Ἡ μονωδία αὕτη εὑρηται ἐκδεδωμένη ἐν τῇ τοῦ Μουσιτοξύδου καὶ Σχεῖα Συλλογῇ ἑλληνικῶν ἀνεκδότων (Τετράδιον γ'-δ'. Ἐν Βενετία. 1816), παρὰ *S. Cyrillus* (Codices graeci manuscripti R. Bibliothecae Borbonicae. Ἐν Νεαπόλει. 1832. Τόμ. Β' σ. 453 κ. ἐ.) καὶ παρὰ τῷ *Migne* (Patrologia graeca Τόμ. ΡΞ' σ. 952 κ. ἐ.). Διεσώθη δ' ἐν πλείστοις κώδιξι, τῷ Λαυρεντιανῷ *Plut.* 56 cod. 18, τῷ τῆς *Riccardiana* τῆς Φλωρεντίας 76, τῷ τῆς Πάρμας 3062 (II-III. 125), τοῖς τῆς Ἑθνικῆς βιβλιοθήκης Νεαπόλεως III, B, 5 καὶ III, E, 14, τῷ τῆς ἐν Νεαπόλει βιβλιοθήκης τῶν Ἱερολυμιτῶν (*Gerolamini* ἢ *Oratoriana*) XXII-I, τῷ Μαρκιανῷ *Cl.* XI cod. 18, τοῖς Ἀμβροσιακοῖς *M* 41 sup. καὶ & 145 sup., τῷ Βιενναίῳ *Theol. gr.* CCLVI, τοῖς Παρισιακοῖς 907 καὶ 1760, τῷ Μοναχείῳ 29, τῷ *Vaticanus graecus* 1014, τῷ τοῦ Βυτικανοῦ Ὀττοδονιανῷ 189, τῷ Ἑσκουριαλείῳ *T*-II-1, τῷ Μαδριτείῳ 115, τοῖς Βαροκκικοῖς τοῦ Ὁξωνίου 33 καὶ 114 καὶ τῷ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Μετοχίου τοῦ Παναγίου τάφου 197.

Ὁ κώδιξ τοῦ Λουγδούνου δὲν διακρίνεται ἐν τῷ σωζομένῳ μέρει εἰς τὴν ὀρθότητα τῶν γραφῶν, εἶνε δ' ἄλλως ἐσχισμένον κάτω τὸ πρῶτον αὐτοῦ φύλλον, οὗ ἕνεκα προέρχονται οὐκ ὀλίγα κενά.

IX'.

Cod. Scalig. 32, εἰς 4^{ον}, χαρτ., αἰῶνος ιζ', σ. 3.

«Νεαρά».

Ἄρχ. *Εἰ καὶ τινι τῶν δικαιωθέντων ἀπὸ Χριστοῦ ἰθύνειν τὰ σκη-*

πτρα τῆς βασιλείας Οἷς καὶ θαρροῦσι ἢ σήμερον ὦδε εὐρισκο-
μένη πληθὺς σὺν ἡμῖν τῶν ἱερωτάτων ἀρχιερέων μηδὲν ἄλλο πνε-
όντων ἢ δι' εὐχῆς τιθεμένων ἢ τὸ ἐπιβιδῶναι πᾶσαν τὴν ποιμνὴν
Χριστοῦ εἰρηναίου καὶ θεαρέατου, ἰθνηομένην πρὸς ἅπαν λυοιτελοῦν
καὶ σωτήριον. Ὁ Ἑρακλείας φημι, ὁ Ἀγκύρας, ὁ Σάρδεων, ὁ Χαλ-
κηδόνας, ὁ Πισοιδίας, ὁ Ἀπαμείας, ὁ Κρήτης, ὁ Διδυμοτείχου, ὁ
Φιλιππουπόλεως, ὁ Χερσῶνος, ὁ Προικονήσου, ὁ Κίου, ὁ Βερροίας,
ὁ Μεσσηνίας, ὁ Διόρκου, ὁ Καρπάθου, οἱ ὑποπήφιοι Δυρραχίου καὶ
Λοπαδίου, τὰ τῆδε κρατῆσαι εἰς νεαράν, ἀναφορὰν πεποιήμεθα κτλ.

Ἐπονται οἱ ὄρισμοὶ οὕτω·

Τοὺς μὴ ἐπὶ παιδί τελευτήσαι φθάσαντας ἀνδράς τε καὶ γυναῖκας
μὴ ἀσπαγῆν παντελεῖ τὸ μέρος ὑπέχειν τῶν ὑπαρχόντων τὸ εὐρισκό-
μενον ζῆν . . .

:καὶ ἵνα πάσαις ταῖς ἡμετέροις πόλεσι κηρυχθῆ μηδένα κατατολ-
μῶν ἀναίδην δοᾶ εἰς χόλον θεοῦ καὶ βλάβην ψυχῶν διαπραττωταί,
πρὸνεῖαν φημι καὶ μοιχείαν, ἀρσένων μανίαν, αἱμομιξίαν . . .

:καὶ ἵνα προκηρυχθῆ καὶ στερηθῆ γυναῖκα μὴ ἐπιρρίπτειν αὐτῆς
τὴν τιμὴν . . .

:καὶ ἵνα καὶ ὁ νόμος ἀκυρωθῆ ὁ ἐπὶ παιδί ἀπελθούση διοριζόμε-
νος γυναικί, ἢ ἀνδρὶ τοῦ παιδὸς ἀπελθόντος κληρονομεῖσθαι ὑπὸ τοῦ
ζῶντος . . .

:Διὰ τοῦ παρόντος κεφαλαίου ἀθετεῖται ὁ νόμος ὁ λέγων ὡς ἐὰν
προσποθάνῃ ὁ πατὴρ καὶ καταλήψῃ παιδίον . . .

:καὶ ἵνα ὁ φόνοσ ἀλοὺς τιμωρῆται ἐννόμως εἰς ἐαντόν, ἀλλὰ μὴ
δημεύηται παντελῶς τῶν τέκνων . . .

:πρὸς τοῦτοις οἱ μοναχοὶ ἢ μονάστριαι μὴ διάγειν ἀτάκτως ἐν
πόλεσιν . . .

:τὰς ἑορτασίμους τῶν ἡμερῶν καὶ μᾶλλον τὴν ἁγίαν Κυριακὴν ἐν
ἀογία διατελεῖν . . .

:τὰ τιθέμενα πρόστιμα συμβολαίοις καὶ συμφωνίαις παραβαινό-
μενα ἐκδικεῖσθωσαν . . .

:τὰς ταχθεῖσας ἱλαστηρίους ἡμέρας τῶν ἱερῶν νηοτειῶν πάσας
φυλάττεσθαι . . .

. τοὺς συνοσιτάναι θέλοντας συνοικεσίαν μὴ τῆς βουλῆς ἀνευ τοῦ
ἱερέως παρ' ᾧ καὶ ἐκκλησιάζονται . . . καὶ βασιλείαν οὐράνιον.

Ἐίχε καὶ ὑπογραφὴν πατριαρχικὴν.

Τὸ συνοδικὸν τοῦτο σιγίλλιον εἶνε ἀντίγραφον τοῦ Σκαλιγέρου.

E. J. 2006
ΙΩΑΝΝΗΝΑ 2006

IHH'.

Cod. Scalig. 55, εις 8^{ον}, χαρτ., αἰῶνος 15', η'. 133.

1 (φ. 1^α). «Τὸ κατὰ καλίμαχον καὶ χρυσορόδη ἐρωτικὸν διήγημα».

Ἐξεδόθη, ὑπ' ἐμοῦ ἐν τῇ Collection de romans grecs en langue vulgaire et en vers. Ἐν Παρισίῳ. 1880 σ. 1-109 μετὰ πανομοιότυπου τοῦ φ. 30^α.

2 (φ. 58^α). Ἐρωτικὴ διήγησις Λυβίστρου καὶ Ῥοδάμνης.

Ἴδε περιγραφὴν τοῦ κώδικος τούτου ἐν τοῖς ἐμοῖς Romans grecs σ. LXXXIII κ. ε.

Ἐν τῷ φ. 52^α ὁδατογραφία περιστάνουσα τὴν Ῥοδάμνην ἐξηπλωμένην ἐπὶ ἀνακλίντρον καὶ τετρωμένην ἤδη ὑπὸ βέλους τοξευθέντος ὑπὸ τοῦ Ἐρωτος, ὅστις ἐτοιμάζει ἤδη νὰ τοξεύσῃ καὶ δεύτερον κατ' αὐτῆς. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς εἰκόνας δίκρουνος πηχῆ, ἀπολήγουσα ἄνω εἰς ἀναδρυτήριον. Κατὰ ταῦτα ὁ κώδιξ οὗτος πρέπει νὰ ταχθῇ εἰς τοὺς εἰκονογραφημένους λογοτεχνικοὺς κώδικας, περὶ ὧν ἴδε Νέον Ἑλληνομνήμονα Τόμ. ΙΑ' σ. 433 κ. ε. Τόμ. ΙΒ' σ. 119, 379 κ. ε.

IΘ'.

Cod. Scalig. 58, εις 8^{ον}, χαρτ., αἰῶνος 15'.

1 (φ. 1^α-14^β). [Πάπα Γρηγορίου Διάλογοι ἱστορικοὶ περὶ πολιτείας διαφόρων πατέρων τῶν ἐν τῇ Ἰταλίᾳ διαλαμψάντων, κατὰ τὴν ἑλληνικὴν μετάφρασιν τοῦ πάπα Ζαχαρίου].

Σώζεται μόνον ὁ πρόλογος ἀνωνύμου, ὁ πέντε τῶν κεφαλαίων τοῦ Α' βιβλίου, ὁ ὑπὸ τοῦ πάπα Γρηγορίου πρόλογος τοῦ βιβλίου τούτου καὶ μικρὸν αὐτοῦ μέρος ἐν δέκκα καὶ τρισὶ φύλλοις, ὧν μόνον ἡ ἑτέρα τῶν σελίδων εἶνε γεγραμμένη, τῆς ἄλλης ἐπιφυλαχθείσης, ὅπως γραφῇ τὸ λατινικὸν κείμενον, ὅπερ μόνον ἐν τοῖς δυοῖ πρώτοις φύλλοις ἐξετελέσθη.

Λείπουσι δ' ἐκάστοτε καὶ τάρχηκὰ γράμματα, μέλλοντα νὰ γραφῶσιν ὑπὸ τοῦ ἐρυθρογράφου.

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ προλόγου τῶν δὲ ὑποτεταγμένων βιβλίων εἰσὶν τὰ κεφάλια οὕτως (Πρὸλ. *Migne Patrologia latina* Τόμ. ΟΖ' σ. 153) προστίθενται αἱ λέξεις [Τ]άδε ἔχει ἡ πρώτη βίβλος κεφάλαια καὶ ἔπεται ἡ ἀναγραφὴ τῶν κεφαλαίων ἡδε·

[Π]ερὶ ὀνώροτου ἡγουμένου μονῆς τῆς ἐπιλεγομένης φούνδης.

[Π]ερὶ λιβερίνου δευτεραρίου τῆς αὐτῆς μωνῆς.

[Π]ερὶ μοναχοῦ κηπουροῦ τῆς αὐτῆς μωνῆς.

[Π]ερὶ ἐκυτιίου ἡγουμένου χώρας βαλερίας.

[Π]ερὶ κωνσταντινου παραμοναρίου ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου σιερφάνου πλησίον ἀγκῶν τῆς πόλεως.

[Π]ερὶ μαρκελλίνου ἐπισκόπου τῆς αὐτῆς πόλεως.

[Π]ερὶ ἀνῶν νόσου δευτεραρίου μωνῆς τῆς εἰς τὸν σαραφὴν ὄρος.

[Π]ερὶ ἀναστασίου ἡγουμένου μωνῆς τῆς ὑπὸ τὸ κρουμνὸν ὀνομαζομένης.

Ταῦτα περιλαμβάνονται μέχρι τοῦ φ. 6^α, μεταξὺ δὲ τούτου καὶ τοῦ 7^α ἐξέπεσεν ἡ συνέχεια, ἣν εὐρίσκομεν ἐν τῷ μετατεθειμένῳ ἀπὸ τῆς ἀρχῆθεν θέσεως φ. 1^α, ὅπου συνεχίζεται ὁ πίναξ διὰ τῶν ἐξῆς: [Περὶ] βονιφατίου ἐπισκόπου πόλεως φέρνης.—[Π]ερὶ φουρτινίου ἐπισκόπου πόλεως τοῦ δεραίου.—[Π]ερὶ μαρτυρίου μοναχοῦ χώρας τῆς βαλλερίας. Ἐπιτεταί δὲ μετὰ τὸ τέλος τοῦ πίνακος ὁ πρόλογος τοῦ πρώτου βιβλίου, αἱ βίαι Ὀνωράτου καὶ Λιβερίνου ἐν τοῖς φ. 1-3, 7-14.

32 (φ. 15^α-19^β). «Βιβλος ἱερὰ τῶν γραφῶν συντεθεισα | τοῖς ἀναγινώσκουσιν αὐτὴν ἐμπόνως: βιβλίον τὸ καλούμενον Θησαυρός».

Τάνωτέρω ὑπ¹ ἀρ. 1 καὶ 2 εὕρηται μεταξὺ ἄλλων διαφόρων ἀντιγράφων νέων χειρῶν. Οἱ δ' ἀριθμοὶ τῶν φύλλων 1^α-19^β ἐτέθησαν μόνον ἐνταῦθα χάριν διευκόλυνσεως τῆς περιγραφῆς.

Κ'.

Cod. graecus Bibl. publicae 64^α, εἰς 8^{ον}, χαρτ., αἰῶνος ιε'.

«Τυπικὸν περιέχον τὴν ἀπασαν ἀκολουθίαν τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις ἁγίας λαύρας τοῦ ὁσίου καὶ ἱεροφύρου πατρὸς ἡμῶν Σάββα. Αὕτη ἡ ἀκολουθία γίνεται καὶ ἐν ταῖς λειποῖς τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις ἁγίαις μοναῖς».

Ἐν τέλει γραφῆ νεωτέρα: Τὸ παρὸν τυπικὸν ἐστὶν τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος Αἰκατερίνης. Ἱερομόναχος τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης ἔγραψε τοὺς παροὺς στίχους.

ΚΑ'.

Cod. graecus Bibl. publicae 65^α, εἰς 8^{ον}, χαρτ., αἰῶνος ιε', φ. 119.

1 (φ. 1^α). Ἐγκύκλιος τοῦ βοεβόδα Οὐγγροβλαχίας Ἰωάννου Μιχαήλ Ραδούλου.

Ἄρχ. Ἰωάννης Μιχαὴλ Ῥαδούλος, ἐλέω θεοῦ καὶ χάριτι ἡγεμῶν πίσεως Οὐγκροβλαχίας καὶ τῶν Πλαγκῶν ἀρχιδούξ. Ἐπειδὴ ἐγνωρίσαμεν ὅτι καὶ ἡ αὐθεντεία δὲν στερεώνεται εἰμὴ μὲ τὴν καλὴν διοίκησιν καὶ κατάστασιν τῆς ἐκκλησίας, ἠθελήσαμεν ὡς φιλόχριστοι καὶ θεωρήσαμεν ἀφοῦ μᾶς ἐχάρισεν ὁ πανάγαθος θεὸς τὸν πατρικὸν μας θρόνον τα τῆς ἐκκλησίας καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν πάσαν εὐπρέπειαν, ὅτι αὐτὴ εἶναι ἐκείνη ἡ καλὴ περιστερὰ, ἐν ἣ νῶμος οὐκ ἔστιν κατὰ τὸ σολομώντειον. Καὶ λοιπὸν ἐπροβάλαμεν ἐμπροσθεν τῶν κατὰ τόπον ἀρχιερέων καὶ τῶν ἄλλων τῶν συνευρεθέντων τῶν τε ἡγουμένων καὶ τῶν προστυθέντων ἀρχόντων καὶ δευτερευόντων τῇ δεκάτῃ τοῦ Ἰανουαρίου μηνὸς κατὰ τὸ σωτήριον ἔτος ἀχνῖθ' τὰ ὑποστρωθέντα κεφάλαια.

Ἐπονται αἱ ἀποφάσεις τῆς συνόδου, μεθ' ἧς ἡ ἐγκύκλιος τελευτᾷ οὕτω· διὰ τοῦτο ἡμεῖς τὸ ἄσιακὸν μισήσαντες καὶ το λακωνικὸν ἀγαπήσαντες, ἐκυρώσαμεν τὰ προστυθέντα καὶ διὰ τῆς ἡμετέρας σφραγίδος ἐβεβαιώσαμεν εἰς τὸν ἄπαντα αἰῶνα καὶ εἰς τοὺς ἐξῆς μεταγενεσιτέρους καταλυμπάνοντες μνήμην αἰώνιον. Ἐστρώθη καὶ ὑπεγράφη ἐν τῷ Τριγοβύστῳ παρὰ τῶν εὐρεθέντων. Ἰανουαρίου δεκάτῃ κατὰ τὸ σωτήριον ἔτος ἀχνῖθ' ἐν ἔτει δευτέρῳ τῆς ἡμετέρας ἡγεμονίας.

2 (φ. 15^α). **Ἰωάννου Μιχαὴλ Ῥαδούλου** Ἐπιστολὴ «Τῷ παναγιωτάτῳ καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ κυρίῳ κυρίῳ Παρθενίῳ».

Γέγραπται ἐν Τριγοβύστῳ Μαρτίου κα' τῷ ἀχνῖθ' καὶ πραγματεύεται περὶ κρεωφαγίας, δευτέρου γάμου μετὰ διαζύγιον κτλ.

3 (φ. 23^α). **Νίκωνος Μοσχοβίας** πρὸς τὸν πατριάρχην Παῖσιον.

Ἄρχ. Νικὼν ἐλέω θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος πόλεως Μοσχοβίας μεγάλης τε καὶ μικρῆς Ῥωσίας καὶ πολλῶν ἐπαρχιῶν τῶν καταγῆν καὶ θάλατταν παντὸς βόρειου μέρους μέγας πατριάρχης.

Γέγραπται μετὰ πολλοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὸν πατριάρχην ὑπὸ τοῦ Νίκωνος, ἐξαιτουμένου νάνακοινώσῃ τὸ πατριαρχεῖον εἰς τοὺς Ῥώσους ἀρχιερεῖς τὴν τάσιν τῆς θείας λειτουργίας καὶ διάφορα τῆς λατρείας. Ἀνατυπώνει δὲ τὰ ἐρωτήματα αὐτοῦ εἰς κς' ζητήματα. Ἐν τέλει Ἐδόθη εἰς τὴν μεγαλόπολιν χώραν τῆς Μοσχοβίας εἰς τὸ κάστρον τοῦ Στολιτζίου εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπερευλογημένης ἐνδόξου δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας α χ ν δ' Ἰουνίῳ 14.

3 (φ. 39^α). Ἀπάντησις τῆς συνόδου εἰς τὰ κζ' ζητήματα τοῦ Νίκωνος.

Ἐν τέλει Ἐν μηνὶ Δεκεμβρίῳ κατὰ τὸ ἀγνε^{ον} ἔτος τῆς θεογονίας. Φέρει δὲ τὰς ἐξῆς ὑπογραφάς· Παῖσιος ἐλέω θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης. Ὁ Ἐφέσου Ἰγνάτιος. Ὁ Ἡρακλείας Μεθόδιος. Ὁ Κυζίκου Ἀνθύμος. Ὁ Νικομηδείας Κύριλλος. Ὁ Χαλκιδόνος Γαβριήλ. Ὁ Προύσης Κλήμης. Ὁ Θεσσαλονίκης Θεόκλητος. Καὶ ἄλλαι πολλαὶ ὑπογραφαὶ τῶν μητροπολιτῶν καὶ ἐπισκόπων καὶ παντὸς τοῦ κλήρου τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας.

Ὁ κώδιξ ἀπαρτίζεται ἐκ δύο τευχῶν. Ἐκάστου φύλλου γέγραπται μόνον ἡ ἐμπροσθία σελίς.

Τὸν κώδικα ἐμελέτησεν, ὡς σημειοῦται ἐν αὐτῷ, ὁ Ἀνδρόνικος Δημητρακόπουλος.

ΚΒ'.

Bibl. Publ. Ms. Latin. 26 B, αἰῶνος ιζ'.

Συνίσταται ὁ κώδιξ οὗτος ἐκ συλλογῆς ἐπιστολῶν ἀξίων λόγου τοῦ Κυρίλλου Λουκάρεως ἢ ἀλλογενῶν πρὸς τὸν πατριάρχην ἐκείνον ἀπευθυνομένων ἢ περὶ αὐτοῦ γραφόντων.

Πρώτην εὐρίσκομεν ἐπιστολὴν ἐπιγραφομένην Andreas Rivetus D. Davidi Gulielmo amico clarissimo. Amsterodamum ex Lugduno. IX Kal. Novemb. 1620. Ἐν ταύτῃ ἀναγινώσκονται καὶ τάδε· Audio te rursus meditari, idque brevi, secundam in Aegyptum peregrinationem καὶ Audio ibi esse Patriarcham virum primum, doctum et purioris doctrinae amantem. Ὡς δὲ βλέπομεν ἐκ τῶν ἐν τῇ ἐπομένῃ δευτέρᾳ ἐπιστολῇ τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν Tam in Gallia nostra, quam in vestro Belgio, μαρθάνομεν, ὅτι ὁ μὲν ἐκ Λουγδούνου ἐπιστέλλων A. Rivetus ἦτο Γάλλος (Rivet), ὁ δ' εἰς ὃν ἔγραφε Δαβίδ, ὅστις ἐν μὲν τῇ πρώτῃ καὶ δευτέρᾳ ἐπιστολῇ ἐπιλέγεται Gulielmus, ἐν δὲ τῇ τρίτῃ Willielmius, ἦτο Βέλγης. Τούτου τὸ βελγικὸν ὄνομα de Willem εὐρίσκομεν ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τῶν πρὸς αὐτὸν ἐπακολουθουσῶν ἐπιστολῶν Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως, ὧν ἄλλως μία ἐπιγράφεται D. David τῷ Ἰερμίου.

Ἡ δευτέρα ἐπιστολὴ εἶνε τοῦ αὐτοῦ Rivet καὶ ἀπευθύνεται πρὸς τὸν αὐτὸν Δαβίδ de Willem τῇ 5 Νοεμβρίου 1620. Ἄρχ. Doctissime et humanissime Gulielmi. Accepi fasciculum literarum

D. Patriarchae una cum libellis quos mihi misisti et literis tuis gratissimis, quas expectabam non sine aliquo metu ne aliquid tibi accidisset, ex quo a nobis discessisti; quia nesciebam te mutasse consilium de protectione in turbatas illas regiones. Existimo tamen id a te prudenter factum, praecipue postquam certo constat exercitum Ungarorum Austriam et finitimas Regiones occupare et depopulare, in quorum manus incidere, et si partibus nostris faventium, haud periculo vacat. Aliquot jam epistolas percurri et cum primum licebit per otium, omnes et singulas legam, ut eas tibi restituam prima occasione...

Ἡ τρίτη ἐπιστολὴ εἶνε τοῦ αὐτοῦ καὶ ἐπιγράφεται Ornatiss. doctiss. et humanissimo viro, D. Davidi Willielmio, amico suo singulari. Ἀπηυθύνθη δ' ὑπ' αὐτοῦ ἐκ Λουγδούνου εἰς Χαλέπιον τῇ IV Cal. Novemb. MDCXXV. Ἡ ἐπιστολὴ στέλλεται διὰ τινος Worvius, ἀπερχομένου cum clarissimo Golio εἰς Χαλέπιον. Hodie solum, λέγει, didisci te ibi (ἐν Χαλεπίῳ) ad tempus stationem tuam habere quem putabam vivere vel Alexandriae vel Cayri. Παραπονεῖται, ὅτι δὲν ἔλαβεν οὐδὲ κἄν χαιρετισμοὺς αὐτοῦ καὶ διηγεῖται τὰ οἰκογενειακὰ του. Ἔττα δ' ἐπιφέρει: Servo adhuc tibi literas itineris tui Hierosolymitani, et eas quas à Patriarcha Alexandrino acceptas mihi communicasti, quas vel tibi, vel ei qui tuo nomine eas petet, restituam, cum volueris. Συνίστησι τὸν Golius. Ἔττα λέγει περὶ τοῦ Worvius: Qui eum comitatur Worvius, juvenis est elegantis ingenii, orientalium linguarum amore captus, eo animo, ut regnum Dei aliquando propagare possit. Quod ipsius scopo et studiis aequum et faventem te sis praestiturus, dubitare non licet, eumque consilio juvaturus, in eo loco in quo prudentia et usu rerum opus est, aut eorum ductu quibus haec suppetunt, qualis tu es, qui jam pluros annos Christianus vixisti inter infideles, Orthodoxus inter varias haereses et circumspectus inter homines diversorum studiorum et morum...

Ἔπονται αὐτὰ τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἐν τῇ τρίτῃ ἐπιστολῇ γράμματα τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Κυριλλου ὑπ' ἀρ. I-XIV εἰς 4^{ον} σχῆμα, ἐπιγεγραμμένα πάντα τῷ D(omino) David de Willem. Ἡ ἐπιγραφὴ λατινιστὶ ἢ ἰταλιστὶ, ἢ δὲ VIII ἐπιγράφεται Doctissimo D. David τῷ Ἱερομίτῳ. Ἡ XI φέρει τὴν ἐπιγραφὴν «Al

molto mag^{co} Sign. David de Wilem. τοῦ ἀντιρόφου κυρ. σινιόρ. Γιορόδη. Εἶνε δ' αἱ πλεῖσται αὐταὶ ἐπιστολαὶ τοῦ Λουκάρως γεγραμμέναι λατινιστί, ἰταλιστί δ' ἡ III, IV, X, XII καὶ XIV καὶ ἡ II ἀναμῆ ἰταλιστί καὶ λατινιστί. Χρονολογίαν φέρουσι τέσσαρες μόναι, ἡ VI «XIII Martii 1619», ἡ VII «30 Maij 1619 stylo veteri», ἡ X «Di Cairo 1619 alli 20 Marzo alla vecchia», καὶ ἡ XIII «Datae Cayri 1619 12 Maii stylo gregoriano». Εἶνε δὲ πᾶσαι αὐτόγραφοι τοῦ Λουκάρως καὶ ἐπὶ τινῶν σώζεται ἡ σφραγίς αὐτοῦ.

Ἡ ἀχρόνιστος ἐπιστολὴ I φαίνεται γεγραμμένη ὑπὸ τοῦ Λουκάρως ἐκ Καΐρου, διότι γράφει, ὅτι τῇ προσεχῇ Δευτέρᾳ ἔμελλε νὰπέ-
 ἔλθῃ εἰς Ἀλεξάνδρειαν. Ἐν ταύτῃ λέγει ὁ πατριάρχης Et si nos inter barbaros vivimus et cum barbaris in hac tam corrupta πολιτεία circa veram lucem per Dei gratiam non caecutimus neque circa radios ἀμβλύοποῦμεν.

Ἐν τῇ II ἐπιστολῇ καὶ ταῦτα Ringrazio al Signore che εἰς τὰ καίρια τῆς πίστεως συμφωνοῦμεν. Laudo totam illam rationem quam delineavit (ὁ Δαβὶδ de Willem) quaeque posset habere pro reformatione ecclesiae. Ego omnia illa capita apte credo ad tria posse reduci, quae si missa fierent et opposita introducerentur, facilis esset reformatio. Explodatur ambitio, avaritia et superstitio, introducatur humilitas ad exemplum Christi domini; contemptus temporalium et simplicitas evangelii et facillime obtinetur cupitum. Nella chiesa romana non si ha da sperare questo, che già molto bene sapiamo che loro non danno segni di riforma, ma ostinatamente defendono il loro dogma. Ecclesiam graecam nil tam pessundat ut superstitio. Iddio proveda come sa e gli piacce. Ἐπιτεταί ἐρμηνεία ἀρχιεπικῆς τινός λέξεως.

Ἐν τῇ VII ἐπιστολῇ Si tuae D. placuerit aliquem authorem qui non ex occasione, sed κατὰ σπουδὴν de praedestinatione tractaverit, gratam rem mihi praestabit solam... Ex iis quae hoc tempore agitantur istam ego controversiam arbitror difficiliorē et δυσκατανόητον maximeque debebo tuae humanitati si aliquo modo in hac materia meae opitulabitur imbecilitati. Praeterea exspecto librum illum serenissimi regis magnae Britanniae si latinus est. Omnes restituam summis gratiis.

Τῆς X ἐπιστολῆς τὸ πλεῖστον πραγματεύεται περὶ βιβλίων, καθ' ἃ

ἄλλως καὶ αἱ πλείους τῶν ἐπιστολῶν τούτων τοῦ Λουκάρεως. Ζητεῖ βιβλία μὴ εὐρισκόμενα ἐν Αἰγύπτῳ ἢ ὑπισχέεται νὰ στείλῃ τινὰ ἢ πραγματεύεται νῆαν τινὰ ἐκδοσίν. Ἄλλατε δὲ καὶ ἐκθέτει τὰς ἰδέας αὐτοῦ περὶ ὀρθοσκευτικῆς τινος ζητήματος ἢ δογματικῆς διαφορᾶς.

Ἐν τῇ XII ἐπιστολῇ ἀναγινώσκονται καὶ τάδε: Fu inhumano quello che ha proibito . . . (λέξις ἀπεξοσμένη) à quelli altri gentiluomini l'introito nel choro; ma alli errori dell'ignoranza, sà bene, quod debemus indulgere e V. S. farà molto puoco conto di questo come son certo come anco della pittura da cheder; di quella pittura io faccio conto che ho nel cuore della mano d'iddio e con quale ho sigillato. Delle altre facci chi vuole. Io, se potesse reformare la mia chiesa, lo farei molto volontieri. Ma iddio sa che tractatur de impossibili. Ἀκολουθοῦσιν ἀραβολογικά τινα.

Ἔπονται μετὰ τὰς XIV ταύτας ἐπιστολάς τοῦ Λουκάρεως τρεῖς τοῦ Ἀντωνίου Leger, γεγραμμένα ἐκ Γενεύης τῇ 1707 πρὸς τὸν Monsieur Aimon (Aymon), ministre de Jesus Christ, εἰς ὃν ἐρωτῶντα, ἂν πράγματι ὁ Λούκαρις δὲν ἠὲνδοί τοὺς καθολικοὺς καὶ ἰγάρπα τοὺς διαμαρτυρομένους, ὁ Leger στέλλει ἀντίγραφά τινα ἐπιστολῶν τοῦ Κυρίλλου πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ, ὅστις εἶχε ζῆσει ἐπὶ ἔτη ἐν Κωνσταντινουπόλει, πέντε τὸν ἀριθμὸν, πρὸς τὸν M' Diodat, professeur de théologie à Genève καὶ πρὸς τοὺς Senatori, dottori, ministri, professori e governatori della R. P. e chiesa di Geneva. Αἱ ἐπιστολαὶ αὗται τοῦ Κυρίλλου, γεγραμμένα μετὰ τοῦ 1632 καὶ τοῦ 1635 ἰταλιστῶν, ὧν τὰ πρωτότυπα λέγονται κατατεθειμένα ἐν τῇ Bibliothèque publique τῆς Γενεύης, περιέχουσιν ἀξίας λόγου εἰδήσεις περὶ τοῦ πατριάρχου. Προτίθεται δὲ ἡ ὁμολογία τῆς πίστεως τοῦ Λουκάρεως, γεγραμμένη ἑλληνιστῶν καὶ φέρουσα τὴν ὑπογραφήν αὐτοῦ, στελλομένη δ' ὑπὸ τοῦ Leger εἰς τὸν Aymon, ἵνα κατατεθῇ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Leyde. Καὶ αἱ τρεῖς δ' ἐπιστολαὶ τοῦ Leger περιέχουσιν ἀξία γνώσεως περὶ τοῦ πατριάρχου.